

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2-40 "
Nu se dă pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA

și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferencz-utca 20.

INSERTIUNILE

se primesc la adminis-
trație.

Mulțumite publice și Loc de
schimb costă fiecare nr. 20
Manuscrise nu se în-
polază.

Generalități și muncă pozitivă.

Asupra unei rătăcirii învechite, de care nu putem să scăpăm ca de-o molimă periculoasă, am ajuns în sfârșit să ne convingem cu încetul. E vorba de marea nenorocire, care a prezidat totdeauna în viața noastră socială: forma și formalismul. Dacă progresele noastre au fost atât de lente și slăbirile noastre atât de evidente, vina a fost mai ales eterna formă, în care am căutat să ne așternem o voință, sau să realizăm o acțiune. Răsfoiți ziarele noastre și de decenii încoace veți vedea, că cuvintele și cerneala cea mai multă sau cheltuit, pentru titlul și îndemnul „să ne organizăm”. Priviți festivitățile noastre, împreunate cu danț, banchetele, împreunate cu toasturi, toate își au clișeele lor și toate sânt numai forme, fără esență, sau fără simbur. Vraful stau procesele verbale, cu discuțiuni de tot soiul, la orice sinod, la orice conferență și este așa de disparent rodul pe urma acestor formalități, cari ne dau lustrul de popor civilizat.

Dar, cum am observat, de anomalia asta ne cam dăm cu toții seama. Acest mare sgomot pentru nimic a cam început să ne sperie pe toți. Așa că nu va strica să atragem atenția asupra unui alt caz de paradă de vorbe,

care a pornit să-și facă apariția în viața noastră publică și probează, fără îndoială o stare bunicică de... superficialitate.

Am avut ocazia de mult să constatăm, că în felul nostru de a ne conduce politica, fie în parlament, fie în o parte a presei, fie în conferențe sau adunări populare, de obicei nu se dau la iveală decât lucruri vagi și generale. Majoritatea conducătorilor noștri și a sfetnicilor oratori stă încă la nivelul unui diletantism de cea mai patentă specie, reducându-și tot capitalul politic și toată filozofia vieții la câteva linii generale ale înțelepciunii convenționale. Noi nu ne avem cunoscători pe specialități, afară doar de o mână de câțiva scriitori tineri, cari reprezintă într'adevăr ceva real în partea literară a progresului nostru. Noi nu avem bărbați, cari, cedând glasului vremii, să fi studiat mai cu de-amănuntul problemele noastre naționale, din punctul de vedere economic, sau financiar. Și nici jurisconsulții noștri, cei numeroși, nu întrec capacitatea juridică, care le ajunge numai pentru trebuințele zilnice. Noi nu avem darul să ne găsim terene anumite pentru concentrarea atențiunii noastre și energia celor mai mulți e fatal să se risipească pe altarul generalităților.

În această privință n'am voi să fim răi și pretențioși. Viața noastră în stat e anevoioasă din cale afară și nu pu-

tem vorbi de normale condiții de dezvoltare. Și vom recunoaște, că forțele noastre intelectuale, excluse fiind de sub ocrotirea statului și neputând intra în o firească luptă de concurență în viața publică cu alți concetățeni, se isolează cumva în sine, în lipsa de teren de muncă largă. Un popor ca al nostru, încheșat și capabil de progres, ar trebui, poate, să-și aibă universitatea sa, autonomia sa culturală, parte mare la bugetul statului, pentru ca puterile sufletești să se poată desvolta mai liber și să devină mai întregi prin centre de preocupări mai serioase, cari îi ridică de-asupra banalului zilnic.

Dar, ori și cum, în orice luptă există și o pregătire pentru vremea învingerilor. Noi nu luptăm, ca să ne distrugem, ci ca să ajungem la o situație stăpânitoare, iar pentru asta trebuie neconținut să ne rafinăm mijloacele. O muncă de amănunt pe terenurile pozitive am putea porni și în starea de acum. În orice caz, din generalitățile aceste am mai putea sacrifica, căci prea sunt medievale și prea suntem de ris cu ele.

Pirește, noi vorbim mai întâi din punctul nostru de vedere, adecă al ziarelor naționale. Căci am observat, în timpul din urmă, cum reînvie în coloanele multora fraza veche, cultivată pe vremuri, cam pela patru-zeci și opt. Ideile sunt de obicei înlocuite cu graiul pompos și încărcat al generațiilor.

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA”

Instantanee.

De Marilina Bocu.

Îmi place să întârzii une ori, pe pietele largi în zilele în târg, la oraș, cu delectarea colecționarului care-și găsește obiectul de predilecție. E ceva puternic asemănător pe fețele acestea de tot felul, în nota de preocupare vie, ce predomină pe trăsăturile fiecăruia atunci când partea brutală, prozaică, a vieții îl face să apară pe o clipă, în adevărata lumină a ielului său de a fi. În forfoteala aceia înfrigurată și dezordonată, printre răgetele vitelor și măcăiul rațelor hodoroageala asurzitoare a carelor se amestecă cu guițatul purceilor parfumul florilor se pierde în odoarea aburită a străzii și în tot infernul acela în care gâgăitul găștelor prelungește aceea oribilă gamă stridentă, toată mulțimea aceia sbuciumată, într'același imbold, sintetizează o singură ființă: omul, în toată cruda accepțiune a cuvântului.

La o răspântie e îmbulzeală, toți strig și vociferează, — nu e grija unei fereli de întâmplare rea, aceia e lăsată pe seama gardistului, care o face cu tot sângele rece al datoriei de calapod.

E nerăbdarea omorătoare, ciuda, mânia și nesațul ca nu cumva celălalt să ajungă să-și vândă marfa înainte.

Două precupețe se înjur, pentru că puiul

unea a stat pe locul celeilalte fără îngăduire. Nu din preocupare de ordine, dar pentru că un cumpărător găsindu-i mai la îndemână îi cumpărase pe aceia.

Un copil, fură un măr, negustoreasa îl lovește cu puninul și-i diformează ochiul.

O foarte elegantă cucoană în manta lungă de astrahan apostrofează grosolan precupeța ce cutează să-i ceară patruzeci de bani pe o conopidă și pleacă urmată de un alaiu de felicitări birjărești, și de un puternic miros de usturoiu de care era plin coșul servitoarei, elegantei cucoane indignate.

Doi bătrinei se tot sfătuesc de un cârd de vreme la colțul unei tarabe de acadele pentru un trunchiu de nepoțel ce-i trage de mână și pe asta și pe cealaltă o vrea băiatul. Negustorul săcăit de atâta ales îi îmbrînțește brutal, fără să se mai uite la copilul cu ochii mari cari prindeau a lăcrima.

O feliscană frumoasă se târguiește la un coș cu struguri și când să-l ia, doi soldați îl prind pe dinainte și-l duc cu ei, nesinchesiți de strigătele fetei năcăjite.

Mare alai la păsări. Un stol de porumbei și-a luat sborul înveseliți că mâna miloasă a unei vecine negustorese le deschisese porțița cotețului în lipsa siapănei, care se întoarce trăgându-se cu mâinile de păr.

La un colț o precupeată aruncă boiaua în ochii unei servitoare ce nu o găsea destul de bună, pecând în alta parte două lăptărese pavau asiățul pe întrecute cu brânza și smântâna uneia dela cealaltă.

Și în sfârșit când după multe scenării de

tot soiul acesta, te depărtezi, să-ți regăsești colțisorul tău departe de atmosfera aceasta, urmărită de toată gălăgia aceluia mic infern, de toate frunțile și privirile acelea posomorite ce se încrunt toate într'acelaș fel, — în fața ta un automobil stâlcește un cățel și mai departe tramvaiul rupe piciorul unei babe surde... Un zuruț îngrozitor de geamuri sparte ne atrage instinctiv la ferestre. Tipete, noui zângăneli de hârburi și un nechezat prelung. Pește drum, o căruță ce se întorcea din târg, intrase cu osia în vitrina unui magazin luxos de papetărie și o făcuse praf. Moșul ce mănase caii, cam cu chef se vede, vrând să ocolească un automobil, întorsese pe trotuar și intră în prăvălia jupânului. Lumea se repezi ca la panoramă. Unul se repezi să desprinză calul din dreapta, un roib minunat, ce necheza dureros cu piciorul frânt de marginea trotuarului. Moșul sta zăpăcit cu căciula înmudată pe ochi, cu mâinile amorțite pe hături, privind aiurit fără să priceapă de ce se vâlcărea și se bătea baba cu puninul în cap. Lumea se îngrămădea în gloată, nesimțitoare față de adevărata parte tragică a acelei întâmplări, dar foarte atrasă de spectacolul pe care îl marea fața radioasă a jupânului ce se bucura în inima lui că și cu prilejul asta își făcea nițică reclamă. O ochire asupra căruței și celor doi cai îl asigurase că vitrina lui era plătită.

În vremea aceasta într'o curte din vecini, toată întâmplarea aceasta lua întorsătura unei adevărate drame. Roibul cu piciorul frânt se tăvălise pe jos frământând țărâna cu botul.

Politica de zi, a faptelor văzute, se reduce din nou la înțelesul vag al românismului sentimental și și pierde toată noima și valoarea practică. În loc de a vorbi în cifre și cu competență de banca austro-ungară, pornim să povestim despre bătaia dela Măhaciu. În loc de a anunța o serie de măsuri împotriva maghiarizării, ne laudăm că în sângele nostru mai curge sâmbântă de latin. În locul unui dar real de observațiune pentru întâmplările pozitive ale vieții, se pun în circulație un potop de vorbe sunătoare, fără fond, fără limpezime, fără darul împărecherii ordonate. Și aceasta se cheamă astăzi „Român” și românism și politică națională!

Să avem iertare, dar tiradele n'ar trebui să fie astăzi singurul mijloc pentru educația politică a poporului. Ele își au rostul lor în clipe solenne, dar în zile de lucru și de luptă, vorba goală trebuie să amuțescă; amăgirea deșartă cu umbra lui Traian să înceteze odată. Orgoliul nostru național nu mai are astăzi trebuință de stimulente de aceste vagi. În vorba noastră acum trebuie să fie cumpăt; în cugtare o sobrietate absolută; în orizonturile noastre să între în sfârșit subiecte pozitive de tratat cu competență în materie; în îndemnurile noastre către popor să fie o precizie exemplară! Este timpul deci, să înlocuim românismul generalităților cu noțiunea unui românism activ!

Intruirea dela Jägerhorn. Un ziar din Budapesta aduce știrea că membrii partidului național român au ținut ieri după amiază sub președinția domnului deputat Dr. Teodor Mihali, o întrunire în hotelul „Jägerhorn”. În cursul acestei întruniri sau dezbătut modalitățile reorganizării partidului

nechezând înfundat și tremurând în spasmi dureroase.

Doi oameni îl ridicară în sus, — el cerca să se sprijine, o descărcătură de pușcă, încă una și în momentul următor roibul căzu, sfărâind înecat. Un camion intră pe poartă — când într-o goană năvăli pe alături un băeț cu părul creț, cu țări albi. Stătu o clipă apoi zări roibul lungit și alergă într'un suflet în fundul curței, cu mâna întinsă, vesel și plin de milă: roibule, măi roibule, hai să plecăm, na papă zăhărel.

La colțul străzei de abia cotise, căruța cu un singur cal, la stânga, mânăta de gardistul străzei ce conduce pe bieții bătranei la comisariat.

Porțile curței vecine se deschise din nou și printră două rânduri de copii gură-cască ce privise tot sfârșitul spectacolului din aceea zi de lâng, camionul eși în fugă; învălit cu o pânză cenușie, roibul zăcea cu gâtul întins, cu o largă pată însângerată în mijlocul frunții.

Ghemuit lângă el, copilășul cu părul creț, îi mângăia coama lucioasă, ștergându-și lacrimile cu mâneca zăbunelului alb. Roibul nu mai vrea să-i pape zăhărelul.

și rapoartele primite dela comitetele filiale privitor la organizarea adunărilor populare în perspectivă.

Discursul lui Tisza și Sașii. Organul săsesc „Kronstädter Zeitung”, înregistrând toastul rostit de contele Tisza la masa episcopului din Arad publică și comentarul oficiosului german »P. Lloyd». Adaogă însă:

»Noi ajungem însă la alte concluzii ca »P. Lloyd». (Îta vreme apropierea națiunii ungurești conducătoare se reduce numai la astfel de toasturi »importante» ghilemelele sunt ale ziarului din Brașov), mai e mult până la adevărata înțelegere».

Interdicțiile ministerului de culte. Monitorul oficial aduce știrea, că ministrul de culte a interzis folosirea globului terestru — pentru toate școlile de pe teritoriul Ungariei — editat de I. Felkel în Praga și editat pe românește de Ion Simu. Cauza acestei opreliști e „inexactitatea geografică a acestei hărți, care e contrară măsurilor de drept public...”

Nouă ne pare însă că găsim în această opreliște intoleranța ungurească pentru tot ce e românesc și în primul rând, pentru toate soluțiile de accesorii școlare cari ar putea face concurență jupânului Kogutovic din Pesta.

Scandal în Camera bosniacă. Ședința de Miercuri a Camerei bosniace a fost una dintre cele mai furtunoase, în urma scandalului provocat de deputații sârbi.

Înainte de a se trece la votare asupra moțiunilor lui Mazzi și Sriskici, deputatul sârb Njezici, cerând cuvânt la regulament, a dat vorbirii sale o nuanță obstructionistă, cecece a iritat grozav pe deputații croați și muzulmani. Sub durata discursului, Sârbii s'au adunat în jurul tribunei președintelui făcând zgomot teribil, iar după terminarea discursului au părăsît în corpore dinpreună cu Njezici sala, unde au mai rămas Croații, Muzulmanii, vreo câți-va viriliști și Undragiștii.

Deputatul Srskici cere să se constate, dacă deputații sunt în număr. Președintele constată că deputații sunt în număr major și prin urmare se pot aduce hotărâri valide. Sârbii cari părăsiseră sala făceau înaintea ușii șgomot infernal și deschizând ușa zbieau și fluerau în sală, de unde li-se răspundea în acelaș mod.

Srskici protestează pentru încălcarea de lege din partea președintelui. Nefiind deputații în număr, declară că și dă demisia din postul de raportor, părăsind deasemenea sala. Locul lui a fost ocupat de raportorul substituit Sunarici, care a propus revocarea proiectului comisiei și primirea moțiunii lui Mazzi. Începându-se votarea, Sârbii au năvălit în sală. S'au repezit spre tribuna prezidențială amenințând cu pumnii pe președinte, care a suspendat îndată ședința.

După redeschidere Srskici protestează în numele Sârbilor pentru incorectitudinea președintelui, declarând că pentru Sârbi hotărârile aduse nu sunt valide.

Președintele răspunde, că el a interpretat §-ul 36 din regulament, așa că numai mandatele ocupate trebuie luate în considerare și astfel fiind 6 mandate neocupate, camera are numai 86 de membrii. Deputații au fost dar în număr prin prezența a 44 de deputați.

Cuvintele președintelui au stârnit noi protestări din partea Sârbilor, cari au părăsit definitiv sala.

Delegațiunile. În ședința de Miercuri a comisiei delegațiunii maghiare pen ru afacerile marinei s'a mântuit discuția în general asupra bugetului.

După vorbirile delegaților Francisc Nagy și Géza Szüllö nemai fiind alt orator, raportorul Iuliu Rosenberg a răspuns tuturor oratorilor, cari au luat parte la discuție, făcând ca închiere propunerea, că avându-se în vedere jertfa mare ce-o aduce Ungaria, pentru marină, să se delege o comisie de 5 membri, pentru studiarea modalităților »recompensării» întru câțva a țării prin furnizarea articolelor industriale necesare editicării vaselor de război. Roagă comisia să primească bugetul...

Oratorii de ieri Chorin, Batthyány și Mezóssy

spun cuvântul final, după care președintele declară discuția în general asupra proiectului de terminată.

Se face votarea primindu-se în general proiectul precum și propunerea raportorului, în înțelesul căruia s'au ales cinci membri

Noua ședință se va ținea după înalntarea raportului comisiei de cinci

După informația ce o primim azi dela corespondentul nostru, delegarea acestei comisii a produs o oare-care agitație în sinul delegaților austriaci, cari din cauza periclitării intereselor austriace, voesc să zădărnicească realizarea acestei hotărâri. Spun că vor vota bugetul numai în cazul, dacă li se garantează, că nouăle vase se vor construi la timpul fixat, și dacă fabricile ungurești vor furniza articolele industriale tot în acelaș preț ca cele austriace.

Comisia pentru afacerile externe va ținea ședința viitoare numai la 4 Februarie, când se va intra în discuția expozeului ministrului de externe.

Comisia pentru afacerile externe a delegațiunii austriace a ținut Mercuri de asemenea o ședință.

Cu terminarea discuției pe articole sa trecut la votare, primindu-se proiectul bugetului. Au votat împotriva lui deputații sloveni, cehi și social-democrați. A fost respinsă propunerea referitoare la casarea postului de ministru pe lângă Vatican, precum și propunerea delegării unei subcomisii pentru studiarea proiectului trimis de președintele Statelor-Unite pentru limitarea înarmării, adresându-se însă în schimb din partea comisiei o rugare ministrului de externe, ca să folosească orice moment pentru limitarea înarmării.

La orele 3 d. a. delegațiunea a ținut ședință plenară.

S'a ales vicepreședintele, în persoana delegatului Kozlowski, și s'au înaintat două interpelări.

La conferența șefilor comisiilor delegațiunii, la care au azistat și reprezentanții partidelor, miniștrii comuni și ministrul-președinte austriac, s'a stabilit programul de muncă, în înțelesul căruia Vineri, Sâmbătă și dacă este nevoie și Duminecă și Luni se va lua în discuție bugetul armatei comune. Săptămâna viitoare nu se vor ținea ședințe, cari se vor urma numai la 13 Februarie. La 20 Februarie va ținea ședință comisia financiară, iar la 22 se vor începe ședințele plene.

Mistificarea opiniei publice din România.

— Din poveștile »Românului».

Sub titlul „Câteva lămuriri pentru edificarea opiniei publice” s'a plasat în „Voința Națională”, probabil de însuș șefredactorul organului autorizat, un comunicat tendențios și plin de pervertiri, nu pentru „edificarea”, ci dimpotrivă pentru mistificarea acestei opinii publice, sedusă și până acum de-o întinsă campanie clandestină de insulte și calomnii stăruitoare. Pentruca lumea dela noi să și poată face o idee clară cu ce rafinărie de mijloace lucrează „fruntașii” cuibăriți în cașcavalul partidului, reproducem aici aceste „lămuriri” și ținem u ai la vale să arătăm dacă pot să fie aievea lămuriri:

Partidul național-român — zice comunicatul — a înființat »Românul» deoarece, în urma dispariției ziarului »Lupta», rămăsese fără nici un organ de publicitate care să-i exprime vederile și să explice poporului motivele ce legitimează activitatea sa.

Prin urmare, sânt cu desăvârșire inexacte afirmațiunile cumcă »Românul» ar fi fost întemeiat cu scopul de a isbi în existența altor ziare românești.

Partidul național-român din Ungaria este conștient de menirea pe care o are slova scrisă românească în Ungaria pre-um și de jertfele mari pe cari se întemeiază existența oricărui ziar naționalist în această țară. Prin urmare, nu partidul național-român ar pa-

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,

Arad, vis-à-vis cu casa comitatului.

Paistui Fischer Eltz. Poarta II.

Consultatii dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

trona vre odată vre-o acțiune menită a distruge un focar de lumină românească.

Dar după cum se poate tolera ori cui, — și chiar unui ziar românesc, — să discute acțiunea membrilor partidului național român, — tot așa și partidul național-român era în dreptul său să întemeze un ziar de propagandă națională, condus după felul de a vedea al comitetului său executiv.

Ma mult, »Românul« a dovedit că nu e preocupat decât de gândul curat de a fi un ziar de rangul întâi, organizat după cele din urmă cerințe ale tehnicii ziaristice moderne și scris în cea mai aleasă limbă românească.

Pentru realizarea acestui scop el nu a cruțat nici un sacrificiu spre a grupa în jurul lui elemente de valoare și scriitori cari stau în fruntea poezilor și prozatorilor noștri.

Și pentru a i-se asigura o direcție obiectivă și superioară, conducerea »Românului« s'a încredințat dlui Vasile Goldiș, un vechiu și încercat luptător al ideilor naționaliste, fost deputat, și unul din cei mai culti și mai inimoși mântuitori ai prozei bune românești.

Să luăm rând pe rând »lămuririle« aceste atât de eufemiste și să arătăm care este fondul lor cel adevărat.

1. Afirmațiunile cumcă *Românul* a fost întemeiat cu ținta vădită, nu numai de a »izbi«, ci chiar de a distruge existența altor ziare și în special existența ziarului »Tribuna«, — sânt cu desăvârșire exacte. Dovezi: Incepând cu dl Goldiș, toți membrii din comitetul redacțional al »Românului« vestesc pe toate cărările și fără cea mai mică șifală, că »Tribuna a murit« chiar în clipa apariției celui dintâi număr al »Românului«. În comitatul Aradului muncește o întregă ceată de năimiți ai clicei din centru, împotriva ziarului nostru, vestind așisderea că ziarul nostru e chiar de pe acum nimic. O propagandă urfă se face apoi în toate părțile, inspirată de aceeași pornire vaudalică. Propaganda aceasta e atât de întinsă încât cetitorii noștri nu dovedesc să-i semnaleze toate isprăvurile zilnice.

2. Comitetul (nu »partidul« — cum spune comunicatul) a dat cea mai eclatantă probă că nesocotește menirea slovei românești, precum și jertfele mari pe cari se întemelază existența ziarelor românești din Ungaria, căci altfel n'ar fi inițiat însuș cea mai urfă campanie de discreditare chiar împotriva »focarului de lumină« aimentat cu cele mai mari jertfe din câte s'au adus la noi. Dacă cei vre-o câțiva membri din sânul comitetului n'ar fi reușit să zăpăcescă cu îndrăzneala lor fenomenală pe cei mai echilibrați din comitet, scandalul dela »Vas« nu s'ar fi putut umfla la proporțiile unui trist document al desolantelor noastre stări de astăzi și n'ar fi urmat dovada de inconștientă dela Budapesta. Dușmanii noștri căluză s'au conformat principiului catilinar: »*Calumniare audacter, semper aliquid haeret!*« — și au izbutit pentru moment, spre nenorocirea moravurilor noastre publice. Căci să se știe: *Iniunțarea ziarului »Românul« în Arad a fost justificată numai cu calomniile și numai pe calomniile se bazează.*

Acțiunea de discreditare a ziarului nostru a avut un singur mobil: mobilul meschin al intereselor personale și al satisfacerii unor ambiții insaturabile. Ceice au inițiat urfă acțiune își aveau planul lor bine premeditat: să distrugă »Tribuna«. Planul acesta catilinar s'a pus în lucrare în faimoasa »conferință« dela »Vas« și s'a continuat apoi la Budapesta. Tot pentru întâptuirea acestui plan s'a adus »Românul« la Arad și conspiratorii nu s'au sfiit să se laude în public din cele dintâi zile că au »să înlocuiască ins riptia de pe frontonul ziarului nostru cu inscripția »Românul«.

Da, au trebuit să cheme în ajutor până și iazma tradării și să trîmbețe în lume că spargem partidul. Da căci scopul lor a fost sfânt și mare: să ramăie singurii mântuitori și mai ales *chivernisitori* ai acestui sărman partid! Noroiul calomniilor a fost împoșcat și în reprezentanții cei mai de seamă ai generației

de astăzi, în toți scriitorii români ai Ardealului. Dar noi am infirmat în modul cel mai necruțător aceste infame calomniile și le vom sdrobi capul ori de câte ori vor mai îndrăzni să și-l ridice spre coruperea moravurilor noastre.

3. Nu contestă nimeni și cu atât mai puțin noi dreptul comitetului de-a și întemeia un organ de propagandă națională, protestăm însă cu toată țaria ca acesta să se înființeze aici în Arad, în coastele noastre și să degenereze la rostul unei arme de interese și ambiții meschine. Comitetul să și fi înființat organul în ori care alt oraș din ținuturile românești și noi am fi fost cei dintâi cari i-am fi recunoscut îndreptățirea. Aspirațiile noastre naționale, limba și cultura românească au avut aici pe apărătorul cel mai destoinic, ale cărui merite neperitoare nu vor putea fi întunecate cu hotăriri inspirate de intențiile celor lăniți după căpătuală. Aici trebuie căutat punctul arhimedic al situației create și nu în concurență.

4. »Românul« până acum n'a dovedit cu nimic că ar fi preocupat de gândul frumos de a fi un ziar de rangul întâi. Dimpotrivă a rămas sub nivelul tuturor ziarelor noastre existente. Ca tehnică gazetărească o supunem aprecierii ori-cărui pricepător. Ca limbă și ideologie îl înfățișăm în primul nostru articol de astăzi, dupăce chestiunea, durere, e cu mult mai gravă decum se prezintă la întâia vedere.

5. În ce privește calitățile »elementelor de valoare« ce și-a acumulat »Românul«, precum și calitățile literare ale directorului său, sântem convingși că publicul pricepător și-a formulat deja judecata din debuturile de până acum — bine și definitiv. Noi ne bucurăm de această demascare, desigur nevoită, dar atât de edificatoare pentru obștea noastră credulă.

Starea învățământului în 1909

În afară de vestea celor 321 de școli românești închise în anii 1908 și 1909, raportul ministerului de instrucție pe 1909 (Magyarország Közoktatásügye az 1909 éven, Budapest 1910) ne mai spune și următoarele lucruri: s'au ridicat 124 de școli de stat în următoarele comitate românești sau în parte românești: Târnava-mică (1), Arad (4), Bihor (5), Treiscaune (7), Hunedoara (6), Alba-de-jos (1), Caraș-Severin (9), Turda (5), Maramurăș (10), Târnava-mare (1), Sătmar (8), Sălăgiu (11), Solnoc-Dobâca (5), Timiș (10), Turda-Arieș (7), Torontal (11), Ugocea (3).

Pentru o inspecție mai sistematică (pentru care noi nu facem aproape nimic) s'au numit noi inspecții școlare în Beiuș, Brad și Bocșa. Tot în acel scop s'au instituit pentru țara întregă încă 20 de subinspecții (cu totul sunt 127 de subinspecții).

Pentru maghiarizarea comitatului Hunedoarei s'a ridicat o școală civilă de stat în Brad și s'a prefăcut gimnaziul din Petroșeni în liceu de stat (cari ambele sunt două sprijine puternice pentru gimnaziul nostru din Brad). O nouă școală civilă de stat s'a deschis și în Sibiiu.

Grădini de copii (aziluri) sunt în țara întregă 2564, dintre cari 77 nemțești, 30 românești, 29 sârbești, 12 slovacești. Aceste grădini sunt cercetate de 14,000 de Unguri (inclusive Jidani), 45,000 Nemți, 12,000 Români etc.

427.000 de copii obligați să cerceteze școala primară n'o cercetează, dintre cari procentul cel mai mare e al Românilor. Obligați să cerceteze școale au fost 2,717,851 de copii (1.978,786 în școale de toate zilele, 682111 în cea de repetiție și 56.954 elevi de meserii) dintre cari 220.571 Români.

Școli primare au fost 16.496, cu 51 mai puțin ca în 1908. Școlile de stat s'au sporit cu 234. Școli greco-orientale s'au închis 141, greco-catolice 60. Școlile cu limbă de propunere maghiară s'au înmulțit cu 236, cele cu limbă de propunere română au scăzut cu 200, cele nemțești cu 16, slovacești cu 59, rutene cu 9.

În școli de stat au umblat 33.6% de elevi nemaghiari, adică 528.182 de copii. Numărul Românilor cari au cercetat școala peste tot, a scăzut dela 12% la 11.6%. Dintre cei cari cercetează școli de stat sânt 57% de Unguri 14.7% Români 9% Slovaci, 8 procente Nemți. Numărul Românilor acestora a crescut în 1909 cu jumătate procent.

Școli populare superioare sânt în țara întregă 12, cari au un număr de 595 de elevi, (dintre cari 419 și-au dat ca limba maternă limba maghiară:)

Școli civile sânt cu totul 436 dintre cari românești 4 (de fete).

Învățători în școlile populare și de ucenici au fost 39.310 dintre cari 18.867 romano-catolici, 2,542 gr.-cat. 5297 reformați, 3,322 evanghelici, 2756 gr.-or. 268 unitari 1713 izrailiți. După naționalitate 27.204 sânt Unguri, 2231 Nemți, 3244 Români (cu cei dela școlile de stat și comunale).

Preparandii au fost cu totul 89 dintre cari 4 românești și 1 (Gherla) româno-maghiară.

Gimnazii sânt 36, (1 românesc), licee 142, românești 3 jum. De stat, 27 procente confesionale 66.

Școli reale complete 26, românească niciuna; cu patru clase 6, românească 1. Avera gimnaziilor și liceelor e de 92 de milioane de coroane.

Cele românești dispun de o avere de 2.70.000

Universitățile (2) au fost cercetate de 6491+2078 de studenți (afară de tehnică, cu 1349 de studenți).

Universitățile au fost cercetate: cea din Pesta de 5.779 Unguri (înțelege și 2218 jidani), 328 Nemți, 168 Români, 75 Slovaci, 22 Croați, 75 Sârbi. etc. Cea din Cluj: 1731 Unguri (dintre cari 298 jidani), 201 Români, 117 Nemți, 10 Slovaci etc...

Tehnica din Pesta: 1212 Unguri (497 Jidani), 15 Români, 67 Nemți, 12 Slovaci, 24 Croați. Academia de drept din Oradea-mare: 109 Unguri, 24 Români (cu totul 133); cea din Presburg (Pojon) 214 Unguri, 5 Români (cu totul 234). În Eger 2 Români, în Dobrițin 10, Kecskemét 2, Sighet 3, Eperjes 1.

Teologii romano-catolice au cercetat 56 de Români (16 Pesta, 13 Oradea-mare, 6 Timișoara, 5 Szatmár-németi, 16 Ungvár.)

Cei cari doresc: **mobile**

bune, frumoase, ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile **Szekely și Reo** din Marosvásárhely, (Plata Szekelyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere aparte expedăm franco în orice parte a Ardealului. - Atelier de primul rang - Mare asortiment de trusouri pentru mirese.

Teologi: Blaj 76, Gherla 57, Sibiu 109, Arad 58, Caransebeș 29.

Cu totul școli superioare au cercetat 800 de Români (258 studenți în drept și științe de stat, 34 litere, medicina 99, farmacia 9, tehnică 15).

Diplome de doctorat în drept și în științe de stat a dat universitatea din Pesta 387, cea din Cluj 780 (!)

Ambele universități cheltuiesc anual 7 milioane de coroane.

Universități străine au cercetat 990 de studenți. (Austria 636, Germania 243, Franța 65, Elveția 43). În afară de aceștia au cercetat politehnice străine 422 de inși.

Dintre toți jidanii din țară 71 procente au declarat ca limbă maternă pe cea ungurească.

Școli cu limba de propunere română am avut la sfârșitul lui 1909 cu totul 2439. (Cu limba de propunere germană 480, slovacă 480, rutene 66). Elevi români în cursul primar 220.571, în școala de repetiție generală 53.223, în școlile de repetiție economică 17.049. *Ucenici de meserii români sânt 4334, ucenici de prăvălii 271.* Cu totul în școlile populare și de ucenici au umblat 297.483 de români.

Numărul școlilor ajutate de stat a crescut cu 606 (cu totul 15.447). Statul a dat în 1909 cu totul pentru școli primare 9,054.136 cor.

Scrisori din București.

Nemții din Dobrogea cer drepturi cetățenești. — Dispozițiile guvernului. — Țara libertății. — Un refugiat turc la Constanța. — Dela centrul studentesc.

București, 18 Ianuarie.

Legea pentru acordarea drepturilor cetățenești locuitorilor din Dobrogea a avut în vedere în primul rând pe foștii cetățeni otomani, cari se aflau în această provincie atunci când ea a fost reincorporată la patria-mamă, apoi pe locuitorii Români, cari s'au stabilit după reincorporare ca cultivatori de pământ. A fost în orice caz o bună dispoziție aceasta, deoarece altfel s'ar fi strecurat prea multe elemente străine în cetățuia românească. Cu deosebire, dacă nu s'ar fi luat nici o măsură de apărare; ar fi primit drept de vot mulți Bulgari și Ruși, ale căror sentimente anti-românești sânt în deobște cunoscute. Intrarea lor în rândul cetățenilor Români, atunci când își manifestează pe față dușmănia față de tot ce este românesc, ar fi trezit pe de-o parte nemulțumiri, iar pe de altă parte ne-ar fi dat prilejul să-i vedem făcând o propagandă și mai îndrăzneată, dat fiind faptul că un cetățean nu poate fi expulzat, iar România nu cunoaște procedurile întrebuintate de Unguri și nici nu vrea să le cunoască.

Afară de Bulgari, Ruși, Greci, Jidani și alte elemente adverse culturii românești, mai sânt în Dobrogea câteva zeci de mii de coloniști Nemți, veniți parte din Basarabia, parte din provinciile sudice ale Rusiei. Aceștia formează sate ale lor aparte, au școlile și bisericile lor, își păst-ează obiceiurile lor de popor pribeg, care stă câțiva zeci de ani într-o țară, și, când mijloacele de trai se împuținează, pleacă, lăsând în urma lor doar pilda cea bună despre înființarea adevăratei gospodării. Astfel au plecat din Rusia și Basarabia, venind în Dobrogea, de unde o mare parte au plecat la America. E un popor, care uită ușor, pe care nu-l leagă de pământul pe care trăiește, nici chiar mormintele, în cari cei dragi ai lor își dorm somnul de veci.

Ca situație materială stau destul de bine. Nemții au în Dobrogea cele mai frumoase sate, cu cari nu pot rivaliza decât satele, întemeiate de transilvăneni. Au vite frumoase și știu să îngrijască foarte bine de cai. La expozițiile ce se fac în fiecare an la Constanța, cele din urmă premii le

iau Nemții. Nu se disting prin vre o inteligență deosebită, în schimb însă sânt foarte muncitori și foarte pășrători. Țin la datinile lor, la legea lor, pe care nu le-o turbură nimenea. Preoții și învățătorii le sânt trimiși din Germania. Tot de aici primesc și ajutoare pentru întreținerea școlilor. Cu Românii nu se prea amestecă. Ba de multeori privesc cu un aer suveran la valahul, care nu se poate dumiri cum neamtu dracului cu mai puțin pământ are și vite mai bune și bucate mai multe și trăiește în casă mai bine. Ba au fost unii dintre pastorii lor, cari își închipuiau că au venit într-o țară cucerită. Și procedurile lor față de copii Români, cari urmau la școlile lor nu erau din cele mai potrivite pentru niște oaspeți. Am văzut copil Român pedepsit să scrie de sute de ori „Ich darf nicht rumänisch sprechen“ — pentru că a îndrăznit să vorbească românește.

Se pare că Nemții din Dobrogea vor acum să ia parte mai intensivă la viața publică a provinciei. Neluându-se pentru dâșii nici o dispoziție cu ocazia acordării drepturilor politice, ei au trimis acum la d. Carp președintele consiliului de miniștri o comisiune, în frunte cu marele proprietar Neamț dela Cobadin. A. Ressler, cerind ca și ei să fie înscrși în listele electorale. Dl Carp a primit comisia, a ascultat cererea lor și a dat ordin ca și Nemții din Dobrogea să fie înscrși de comisiile respective în listele electorale. Poate această dispoziție îi va lega mai mult de pământul țării pe acești pribegi, ai căror morți își dorm somnul de veci în atâtea țări. Și în același timp îi va face să înțeleagă că nu trebuie să vadă nici un pericol în evadarea culturii românești printre ei.

Pentru condamnării politice din Orient, România a fost din timpuri vechi și este și acume un adevărat azil. Ceia ce este patria libertății, Elveția pentru Apusul Europei aceea este România pentru Peninsula Balcanică. Aici și-au găsit scăparea atâți condamnați politici Turci, Bulgari, Armeni și Sârbi. Aici și-au recules puterile, de aici a pornit să ducă la izbândă planurile lor. Lupta pentru eliberarea Greciei de sub jugul turcesc aici s'a pus la cale. Aici și-au avut Bulgarii angajați în aceiași luptă scăparea, aici Sârbi, aici Albanezii. Toți cei prizoniți de soartă și de nenoroc au găsit aici scut și apărare. Mulți dintre ei au știut să se arate recunoscători pentru ospitalitatea românească. Foarte mulți însă, plecând, au devenit dușmani ai acolora, cari în zile grele li-au întins mână de ajutor. Între aceștia din urmă trebuie să numărăm în primul rând Bulgarii, cari după ce s'au dezvoltat la razele culturii românești, la ei acasă au devenit cei mai mari dușmani ai acestei culturi, luând cunoscutele dispoziții arbitrare în contra școlilor românești din Bulgaria.

Poate revoluția turcescă n'ar fi avut urmările ei binefăcătoare, dacă mulți dintre șefii mișcării de libertate n'ar fi putut avea un simț sigur și un loc de scăpare pe pământul primitor al României libere, al României care știe să stimeze și să prețuiască libertatea sa și pe a altora. Și — ca să nu mai amintim de anii de pribegie ai lui Mikes Kelemen, care, întovărășindu-se cu credință domnul, a petrecut pe acest pământ românesc, ca să nu mai amintim trecutul, chiar astăzi sunt refugiați Unguri în România. Eri a sosit la Constanța un nou refugiat turc, Pertec Tefic Bey, directorul ziarului Munchede din Constantinopol.

Pertec Tefic Bey a publicat în ziarul său o serie de articole, prin cari critica actele guvernului tinerilor turci, cari n'ar fi destul de prieteni ai libertăților cetățenești, cari adeseori recurg la violențe pentru apărarea prestigiului de stat european al Turciei. Și-a uitat însă bietul om că conaționalii săi au trăit atâtea veacuri în atingere cu Ungurii, dela cari au învățat multe. Acum, după întronarea constituției i-au imitat în ce privește măsurile în contra acolora, cari își închipuie că lumea ar putea fi tot atât de fericită și în alte împrejurări. Au instituit procesele de presă. Și, drept răsplată pentru articolele sale, Pertec Tefic Bey a fost dat în judecată și condamnat la cinci ani închisoare. Tot după sistemul unguresc, a fost pus în arestul preventiv al poliției, de unde cu mare greutate a scăpat și, imbarcându-se pe un vapor italian, a venit pe pământul liber al României. Refugiatul turc a declarat că nu va rămânea aici multă vreme, ci va

pleca la Berlin, unde are să se întâlnească cu câteva personalități marcante.

Centrul studenților universitari din Capitală a ținut Duminică o întrunire, la care dl Ispin a făcut cunoscut studenților că au venit în țară domnișoarele Mitgroin și Kuterous spre a obține adesiunea studenților români la federațiunea creștină a studenților. Cum la București studențimea este așa de slab organizată, s'a răspuns numitelor domnișoare că deocamdată ar putea intra în această federațiune, care urmărește ușurarea traiului studențesc, numai studenții dela teologie. În același timp s'au luat hotărâri în ce privește sărbătorirea zilei de 24 Ianuarie, când s'a făcut Unirea principatelor române. *Coresp.*

„Nimic dela străini“.

Câmpia Ardealului, Februarie.

Zilnic cetim în ziarele noastre diverse îndrumări, în ce privește înaintarea economică a poporului nostru. Și sunt centre românești unde conducătorii firești ai poporului, urmând acestor îndrumări și unindu-se fac progrese frumoase dar aceste centre sunt puține, iar cealaltă parte a românismului e lăsată pradă străinilor.

În zilele trecute în mai multe articole din „Tribuna“ se dă deviza pentru toți Românii „nimic dela străini“, o deviză care ar întrece toate izbânzile noastre pe alte țărâni, căci aceasta ne-ar face să devenim un popor tare materialicește. Și e știut că un popor tare materialicește e respectat de străini și prin urmare își câștigă dreptul la viață ca popor de sine stătător. Cetind propunerile din zilele ultime precum și diferitele înviațiuni de a smulge poporul nostru din ghiarele lacome ale străinilor, mi-am adus aminte de poporul român din părțile „Câmpiei Ardealului“, care e supt de lipitorile satelor așa de tare, încât nu i-a rămas decât brațele muncitoare, cari încă încep a slăbi în urma mizeriei ce-l apasă. S'a scris și s'a vorbit mult despre starea mizerabilă a poporului din aceste părți, dar în ajutorul lui nu sare nimeni. Astfel, cunoscând starea ticăloasă, sub ochii noștri lăsăm ca el să fie și mai departe exploatat de străini.

O mare cauză a mizeriei poporului de pe câmpie e că nu-și poate valoriza produsele — ce biata le are — cu un preț ce ar merita. E știut că ce piață de bucate e în „Ludoșul de Murăș“, unde o parte mare a câmpiei e exploatată de străini — jidani — cari peste săptămână petrec în „cafană“, iar Marția — zi de târg fiind — cu toții câștigă produsele Românului, ca apoi la moment să le valorizeze cu preț mai bun tot la magazinele lor.

Îndată ce bietul Român intră în piață, e încunjurat de neguțatori cari cu vorbe dulci și cu jurăminte îl scot din fire. Și-și prădează produsele, iar cel care are îndrăzneala de a nu sta de vorbă cu ei — pe lângă prețul ce-l dau ei — e încunjurat de ei și nu-și poate valoriza produsele.

Agoniseala amară a Românului e câștigată cu preț mic de străini, cari din câștigul avut își trăiesc traiul de o săptămână în cafenele, făcând la planuri de câștig nou pentru Marția viitoare.

La acest rău se mai adaugă altul, căci pe lângă aceea că vinde ieftin, din lipsă de prăvălii creștine, cu banii primiți pentru bucate intră tot în prăvălia jidanului și cumpără cu prețuri îndoite cele trebuincioase.

Acestea sânt rele, cari dacă le vezi, simți că datoria de Român inteligent îți impune să muncești pentru eliberarea poporului din această sclăvie.

Și aici este cine să lucreze. Este și putere, numai voință să fie.

Avem în Ludoș filiala »Economului« și a »Alb nei«, cari pe lângă activitatea ce o dezvoltă în a împrumuta bani și a încasa procentele după ei, s'ar putea ocupa și cu valorizarea de bucate, și atunci ar lucra mai spre folosul poporului, scăpându-l și la vindere și la cumpărare de ghiarele străinilor. Apoi pentru a feri poporul de marfa rea și scumpă a jidanului ar fi bine să se facă »o societate de consum«, unde pe lângă puține procente ce s'ar cuveni acționarilor, poporul ar primi o marfă mai ieftină și mai bună și ar fi scutit de batjocurile la cari e expus în prăvăliile străine.

Ludoșul, cu sediul unui protopop avut, cu o biserică care dispune de o avere frumoasă, cu 2 advocați români și alți intelectuali, să nu poată atrage și pe ceilalți intelectuali din jur: preoți, învățători și proprietari mari — de cari încă avem — ca toți unindu-se sub deviza »nimic dela străini« să deschidă o prăvălie românească, care pe lângă folosul material ne-ar ridica mult înaintea străinilor, cari azi își bat joc de noi și de poporul nostru?!!

E timpul să ne declarăm odată pe față și prin fapte să arătăm poporului că-i voim binele, căci numai atunci putem aștepta dela el să ne asculte când avem lipsă de el d. e. la alegeri!!

Cei chemați să se gândească asupra acestora și să nu întârzie a convoca o consfătuire și a desbata propunerile aceste pe cari, îngrijat de soarta poporului nostru din aceste părți, și măhnit de purtarea străinilor le fac cu gândul cel mai curat.

Silian.

Garnitul unui privitor.

— Sfântă frazeologie! —

«...Nădăjduim, avându-te pe tine, femeie română, hrana nădejdiilor noastre».

(Românul).

Maripatelor speranțe
Erai icoană adorată.
Ti-se'nchinau a mele doruri
Și inima înfiorată.

Erai lumina, care chiamă
Cântarea dulce pe-a mea harfă. —
Și astăzi aflu din »Românul«
Că ești un aliment, o marfă!

De-acum sub geamul tău, frumoaso,
N'or să suspine visătorii,
Căci te vor sfășia cu dinții
Nădejdiile — consumatorii.

Azi ochii negri ca păcatul
Și buzele ca racul fiert
Nădejdiile, gurmanzi sălbateci,
Le-or devora ca pe dezert.

Revoltătoare este starea
În care Lați te aduse,
Dar cine o să ne facă ciaiul
Atunci când suferim de tuse?

Și cine o să ne coasă nastori
La pantaloni și la paltoane?
Și cine va lăpta copiii?
De unde — atâtea biberoane?

Cât pentru mine, domnul Goldiș
Să-mi spună — facă-și o pomană
Din care magazin să cumpăr
Nădejdiilor mele hrană?

Rămurel.

Alegerile de deputat în Ocna-Sibiului.

Foita »Tribunei« — Nrele 282,283 din 1910 și 2.4 din 1911 — să ocupă cu cartea lui Schröder Béla intitulată. »Orașul Minciunilor« și mai ales cu aceea parte a cărții, în care autorul scrie despre alegerile de deputat din Ocna-Sibiului.

Autorul, care în cartea sa se numește pe sine Serédy Béla (deci și el unghur de »baștină«) vorbește în capitolele traduse de »Tribuna« despre »comitetul de valorare de mandate valah«, despre »gunoiul acela de popor«, despre »popi, cari strigă ca niște sălbateci«, despre »tătarii din Ocna«, apoi despre »niște valahi proști«, — referind toate aceste epitețe înjurioase la alegătorii români, la poporul român și la inteligența sa din Ocna-Sibiului.

»Tribuna« apoi în introducerea ce o face numește pe Moháry — Hámory László actualul falnic deputat acum a doua oară al alegătorilor români din Ocna-Sibiului, — ceea ce numai așa se poate înțelege, că pe Hámory László acum a doua-oară Româniilor din Ocna-Sibiului l-au ales de deputat dietal în cercul acesta.

Din anul 1905, când conferența națională a decretat din nou activitatea parlamentară a partidului nostru, până la alegerea cea din urmă, alegătorii români din Ocna la fiecare alegere de deputat pe mine m'au învrednicit de încrederea lor, oferindu-mi mie candidatura de deputat și așa în trei rânduri am purtat împreună cu dânsii lupta electorală în acel cerc în numele partidului nostru național român.

Cunosc deci bine împrejurările de acolo și atât simțul de dreptate cât și iubirea ce o am pentru poporul nostru din Ocna nu mă lasă să tac atunci, când acestui bun, cuminte și disciplinat popor i-se aruncă în față cele mai urite batjocuri.

Și aceasta o face dl Serédy Béla, care zice despre sine, că este de o »mută distincție care îi inspiră încredere«, ca e »om bine crescut, gazetar în senz european, cult și un jidan, corb alb...« — același Serédy Béla, care după mărturisirile sale proprii mai târziu singur se dă de unealtă lui Moháry (Hámory) și se acimatizează total la lumea de gândire a lui, primind învârcinarea, cum însuși zice, »murdară«, a acestuia de-a face pe samsarul între dânsul și »banda de hoști« din Ocna.

Acest domn Serédy Béla nu este competent de a se pronunța asupra cinstei politice a altora și cu atât mai puțin asupra Românilor din Ocna, căci singur este părtaș de imoralitatea și corupțiunea ce o impută acestora.

Să trecem acum la poveștile lui Serédy Béla.

Dânsul susține, că sediul comitetului electoral al celor 70 de cercuri românești este la — cafe-neava »Vas« din Arad și că de acolo s'au condus alegerile din aceste cercuri în anul 1901. Nu trebuie să pierdem multă vorbă cu aceste inexactități, căci și cel mai puțin orientat om știe că în Arad n'a fost nici când vre-un comitet, care să fi condus alegerile dietale în cele 70 de cercuri românești și cu atât mai puțin a putut avea loc o asemenea conducere în anul

1901, când era încă în vigoare pasivitatea parlamentară a partidului nostru față de alegerile dietale; orice să pune deci în contul așa numitului »comitet« dela Vas și în legătură cu aceasta în contul conducătorilor poporului român din cele 70 de cercuri, nu este altceva, decât câte o mică petricică la clădirea »Orașului Minciunilor« a dlui Serédy Béla.

E adevărat însă, că pe vremea pasivității noastre mulți aventurieri străini de poporul românesc, ajutați de puterea banului și secundați de presa pe care o faceau și o fac »gazetari în senz european«, se năpăseau ca lăcustele asupra cercurilor românești pentru mandate și dacă astfel pe vremea aceea se inficiau unele cercuri și cu alegători români, vina acesta era mai mică și explicabilă pe lângă crima murdară săvârșită de către acești mari înșelători ai poporului bun și credul.

La alegerile din Ocna totdeauna Ungurii dăceau totul; oricare pețitor de mandat de ai lor se prezenta odată în casina unghurească de-acolo, apoi făcea vizita obligată primarului — tot Ungur și el — și cu asta a început și a și isprăvit »campania electorală«; dar nu de tot, ori mai bine zis n'a isprăvit nimic, căci abia după aceste vizite se începau între »candidat« și tribunii Ungurilor din Ocna »tirgul«, care de multeori lva o înfățișare de adevărată bursă mai ales când se ivia încă un alt pețitor.

Așa a fost lucrul acesta pe vremuri, așa e și astăzi.

Di Serédy Béla ne spune, — și dânsul va ști bine — căci doară a făcut pe samsarul, — că alegerea din 1901 a lui Hámory László l-a costat pe acesta 40.000 cor., iar la 1905, când Hámory rămase cu un vot și fu trinit de Markbreit, acesta a cheltuit peste 63.000 cor., banii aceștia s'au dus aproape toți în buzunarele alegătorilor unghuri, căci între cei 177 de votanți ai lui Markbreit, Români au fost numai 30, iar restul tot Unguri; la algea următoare nici un singur alegător român n'a mai votat cu Markbreit au votat însă Unguri, cari l-au și ales cu o majoritate de 3 voturi; atunci ni-s'au oferit nouă Românilor 3 voturi străine să le cumpărăm cu bani, n'am făcut însă tirgul, căci partidul național român a lucrat totdeauna cu arme cinstite, silindu-se să scoată poporul din ghiarele corupțiunii la care l-au dus »gazetarii în senz european« și perclunați cu sacii plini de argint scârboși.

Tot în felul acesta a decurs și alegerea din 1910, când Hámory căpătă din nou pofta deputăției dar nici Markbreit nu voia să rămână pe jos; ambii au venit la Ocna și zile de-arândul locuiau într'un hotel, petrecându-și între sine și cu tribunii Ungurilor, era sigur că ambii nu vor putea să-și susțină candidatura, căci în cazul acesta masa compactă a alegătorilor români grupați toți pe lângă mine iar fi turtit fără mișă, unul trebuia deci să se retragă și cel ce s'a retras a fost Markbreit, pe care deja în două rânduri l-au distins Ungurii cu »încrederea« lor; acum însă toți Ungurii l-au părăsit și nici unul nu s'a aflat care să-l susțină. De ce? O știe dânsul și Hámory — și alegătorii unghuri din Ocna.

Și la alegerea aceasta toți alegătorii români au votat cu partidul național român, ba s'au aflat și 10 Unguri, cari scârbiți de atâta rușine ce-a ajuns pe capul lor, parte au votat cu noi, parte s'au reținut dela vot.

Să judece acum dl Serédy Béla, cel cu pășirea distinsă și bine crescut, gazetarul în senz european și cult, că în care tabără este a se căuta »banda de hoști«, gunoiul acela de popor și »bursa de mandate«, în tabăra alegătorilor Români ori în a Ungurilor de-acolo și atunci va primi și răspunsul potrivit la între-barea, că oare Tătarii sălbatici din Ocna sunt Unguri ori Români?

Este deci și »Tribuna« în rătăcire când afirmă, că Hámory László ar fi a doua oară alesul deputat al Românilor dela Ocna, căci precum am arătat mai sus, la alegerea trecută Româniilor nu i-au dat nici un singur vot

RETAY és BENEDEK,

— stabiliment de articole bisericesti —

RUDAPENT, IV. Váci-utca 59.

Se expediază pentru prețuri solide aranjamente complete pentru biserici, odăjdii, prapori, stihare, potire, policandre și candelabre, cădelnițe, iconostas și icoane sante etc.

Lucrează iconostas, altare, jertovnice, amvon, icoane portative etc.

Prețurent, preliminar, sau desenuri se trimit la dorință.

Încă ceva: «Orașul Minciunilor» a dlui Serédy Béla numai dăunăzi a apărut, prin urmare dacă îl interesează așa mult «valahii sălbateci» din Ocna, putea să aștepte și despre finuta lor la cele trei alegeri din urmă; cum de nu se ocupă dânsul și de acestea?

Răspunsul e scurt și simplu: nu putea înjura pe români, și nu-și putea scrie cartea: din «Orașul Minciunilor», care își merită numele pe deplin.
Dr. Aurel Cosma.

INFORMATIUNI.

ARAD. 2 Februarie n. 1911.

— **Procesul de «agitatie» al dlui Goldiș.** Noul organ românesc din Arad, raportând despre procesul de ieri al dlui Goldiș, reproduce și câteva rînduri elogioase pe cari «Tribuna» le publicase pe vremea campaniei electorale din vara trecută. «Iară cum scria atunci «Tribuna» despre dl Goldiș...» zice confratele de peste drum.

Adică ce și cum? Dl Goldiș ar fi așteptat să scriem astfel despre turneul său electoral (...presupunând că nu le-a scris chiar d-sa!) în preajma alegerilor? Ne-am făcut datoria de Români cinstiți făcând cea mai călduroasă propagandă pentru candidații noștri naționali. Și pentru dl Goldiș și pentru alții. Cu un cuvânt: pentru toți, ca să nu putem fi învinuiți că noi am zădărnicit reușita candidaților naționali.

Adică ce și cum? Dl Goldiș ar fi așteptat să spunem alegătorilor că patru ani de zile cât a fost deputat — o singură dată măcar n'a fost în cerc, între alegătorii săi?

Adică ce și cum? Dl Goldiș ar fi așteptat să spunem că nu credem în cvintele ce le rostia, în cursul campaniei electorale, fiecare zi de două trei ori: «De-acum sântem pentru totdeauna frați. Dacă mă alegeți, dacă nu mă alegeți, fiecare Duminecă am să vin în mijlocul vostru». Să fi spus atunci ce nu spunem nici acum: că după alegeri și-a uitat de aceste făgăduiri?

Adică ce și cum? Dl Goldiș — om cu pretenții de aristocrație intelectuală — ar fi așteptat să spunem că întotdeauna și a bătut joc de alegătorii Români, numindu-i «proști și venali, cu cari nu se pot câștiga lupte naționale»?

Să fi spus atunci că nu putem admite principiul că țărânul și e «frate» numai până ce-ți dă votul, iar încolo e «prost» și «venal»?

Dacă dl Goldiș a așteptat să scriem lucrurile aceste, s'a înșelat amar. Noi întotdeauna am apărut steagul național cu cea mai mare energie. Și ne vom face datoria și pe viitor.

Nu mai după alegeri am adus în discuție lipsa noastră de organizație și lipsa de interes pentru popor a multor «fruntași», ca — îndemnând la muncă și îndreptarea greșelilor din trecut, alegerile viitoare să ne găsească mai pregătiți...

— **Pentru loteria «Reuniunea femeilor române din Arad»** au sosit încă următoarele obiecte dela:

1. Dna Sabina Popescu, Reghinul-săsesc, un blid pompos pentru fructe și un frumos serviciu cu 6 păhare.

2. Dșoara Georgina Cornea, Tornea, două frumoase tăvițe, croșetărie.

— **Croați «trădători de patrie».** Câteva ziare de seară din Budapesta au descoperit un nou «trădător de patrie» — între Croați. A nume sculptorul croat Mestrovics, care a terminat acum de curând busturile miniștrilor sârbi Pașici și Milovanovici, le-a trimis la Roma, pentru expoziția internațională din anul acesta. Și-acum vine «tradarea de patrie»: busturile aceste vor fi expuse în pavilionul regal — al Serbiei și nu în cel al Ungariei...

La spânzurătoare cu el!

— **Maghiarizarea numirilor de localități din Torontal.** Dupăcum ni-se anunță din Becicherec, ieri a sosit în loca-

litate un rescript ministerial cu privire la schimbarea numelor de localități. Acțiunea de maghiarizare a ministerului de interne se restrânge cea mai mare parte asupra ținuturilor locuite de naționalități și în primul rînd ne lovește pe noi Români. De data asta încă s'au schimbat peste jumătate din numirile de localități din Torontal, fiind înlocuite cu altele pocite. Intre acestea găsim și *Toracul-mare*: Nagytárnok, *Opova*: Apaháza, *Ecica-română*: Ecseháda și alte elucubrațiuni născocite de creierul inferbântat al patrioților apucați de furia maghiarizării.

— **O explozie înfiorătoare.** Din New-York se anunță: ieri s'au încărcat în Jersey City 60 de tone de dinamită pe un șlep, cu destinație de transport. Lucrătorii cei mai de încredere au fost însărcinați cu imbarcarea, avându-se în vedere cantitatea cea mare de materie explozivă. Deodată o detunătură puternică străbătu întreg portul nori de fum, iar în urmă stâlpi de foc se înălțară spre cer. Dinamita a explodat. Cauza? Nu se știe! Va rămânea veșnic o taină, perind întreg personalul împreună cu halalii.

Puternica detunătură s'a auzit în întreg New-Yorkul, producând o panică grozavă. Aparatele de semnal au alarmat întreagă pompierimea. Automobile, trăsuri, alergau nebunește pe străzile orașului.

Nu se știa unde s'a întâmplat nenorocirea.

Explozia a îngropat în valurile mării sute de persoane, cari se aflau pe doc... Alte multe sute au fost transportate la spitale. Paguba este enormă.

— **Un pseudo-Tolstoi.** În Rusia, țara tuturor pungășilor posibile și imposibile nu putea să rămâie nepângărită nici memoria sihastrului dela Poiana, căci dupăcum se vestește din Petersburg în guvernământul Poskov s'a aflat un om care se prezenta lumii drept scriitorul Tolstoi. Celor crezători le spunea că Tolstoi n'a murit, ci numai ziarele i-au adus știrea ca să-l scape de sentința de moarte care se adusese contra lui. Pe unde trecea propovăduia învățăturile scriitorului, și fiindcă la chip aducea foarte mult cu Tolstoi, prin diferite tertipuri i-a reușit să stoarcă bani dela țărâni, adunând astfel sume însemnate. Până ce-au prins autoritățile de veste escrocii și-a pierdut urma.

— **Logodnă.** Dșoara Elena H. V. Șteiu din Arad s'a logodit cu dl Ioan Ardelean, tot din Arad.

Felicitările noastre.

— **Profețiile lui Edison.** Revista americană «Cosmopolitan Magazine» publică un articol al lui Edison intitulat «Privire în viitor». În acest articol autorul între altele face următoarele mărturisiri:

— Se va băga într-o mașină stofă, nasturi, pânză și ață învăluite într-o roată de hârtie și pe de cealaltă parte va eși un costum complet și împachetat gata. Mobilele de lemn vor fi înlocuite cu mobile de oțel și ceste din urmă vor fi mai ușoare și mai ieftine ca cele din lemn și li-se va da foarte ușor culoarea acestora.

Pentru cărți hârtia va fi înlocuită cu nichel, iar grosimea unei astfel de file va fi abea a mia parte a unui milimetru, cu toate că e mai rezistentă ca cea de hârtie. O carte de nichel de patru centimetri grosime va cuprinde 4000 de

file și va costa abia șapte lei cincizeci de bani. Pe lângă asta corțile de acest soi au avantajul că ocupă puțin spațiu și sunt foarte ușoare, căci de pildă una de felul celei de mai sus va cântări abia o jumătate oca.

Toate atelierile de muncitori și unelte vor fi înlocuite cu mașini mănate de electricitate. Lucrările de câmp se vor putea executa la comandă, pe un fel de claviatură, întocmai ca o cântare la pian.

E de însemnat apoi că se va isbândi vechiul vis al omenirii ca să facă aur în mod artificial și prin urmare nici o țară nu va mai scoate monete de aur. Iar munca nu se va mai plăti cu aur, căci acesta și-l va putea pregăti orișicine.

— **Mintea «Românului» cea din urmă.** Într'un superb articol sub titlul «Solidaritate și disciplină» autorizatului scrie plin de avint: «...nu mai poate fi vorba de filosofări, nici de discuții deșerte. E vorba de mușchi. De încordarea lor deodată cu putere unită. Atât ne mai poate scăpa. Solidaritate și disciplină. Toți pentru unul și unul pentru toți. Tovarăși în bine și în rău...» Târziu, onorați autorizați, târziu. De mușchi era nevoie olo în parlament, când ați sosit ca pe un colig să-l brutalizeze și să-l dea afară. Da da, acolo trebuiau atunci mușchi... toți pentru unul, unul pentru toți... tovarăși în bine și în rău... Atunci însă v-a călăuzit «prudența», iar acum când ar trebui prudență, vi se încordează mușchii... Ori poate vorbii numai de mușchii altora. În cazul asta firește se schimbă chestia.

— **O piesă de Rovetta oprită.** Din Roma se anunță că filiala din Florența a societății politice «Trento e Trieste» a cerut voie autorităților să poată reprezenta piesa «Romanticismo» de Gerolamo Rovetta, unul dintre cei mai de seamă autori moderni ai Italiei. Autoritățile însă au respins cererea pe cuvânt că ministrul de interne al Italiei a dat ordin să se oprească cu toată hotărârea orice manifestații menite să jignească cătuși de puțin ambițiile austriece. Dupăcât s'a știie pomenita piesă a fost scrisă cu vădite tendințe antiaustriece și a dat în diferite rînduri motiv la manifestații sgomotoase contra austriacilor.

— **Un apel.** Subscrișiți în numele poporului român din comunele Coroșteni-Vulcan ne îndreptăm glasul nostru rugător către P. T. D.-Voastră, cerând sprijinul binevoitor la zidirea școlii noastre.

Ne aflăm pe teritoriul istoric al Țării Hațegului, la granița României, unde pasul Vulcan a format totdeauna trecătoarea între Ardeal și Țara Românească; pe valea pitorească a Jiului, care izvorând în România, trece încoace și după o scurtă petrecere între noi, cunoscându-ne năzurile, cu mare vult să întoarcă în patria sa! Lorurile aceste azi, în urma bogatelor exploatari miniere, sunt cu totul ocupate de străini: umitoare instalații tehnice, colonii estinse, comune cu mii de locuitori se află pe livezile și poienile de odinioară!

Însă elementul român dă tot îndărăț, e spre peire! Ne lipsesc mijloacele. Deodată cu întreprinderile industriale, deschiderea a tot felul de școli și instituții culturale străine merge paralel cu slăbirea și nimicirea școlilor românești. Muncitorilor români pentru munca grea, cu ca e în bogătesc capitalul s'ar n, li-se ofer școli, în cari nici religia nu o pot învăța românește. E vădită primejdia de desnaționalizare a neamului nostru chiar aici, la granița României.

Comuna Vulcan, una dintre cele mai de frunte pe Jiu, e azi mai primejduită. Fața de 3 școli ungurești cu 7 învățători (a 3-a, cea comunală, acum s'a înființază) are o singură școală românească, susținută împreună cu comuna Coroșteni. Aceasta are un edificiu vechiu, de lemn, necorespunzător, din partea autorităților ungare de mult dificultat încât dacă nu se ve zidi în primăvară edificiu nou, e periclitată existența ei. Poporul însă, de ambele confesiuni, în timpul de față e atât de îngreunat cu zidirea bisericilor și

Spectacolul Timișorii e magazinul de haine gata pentru bărbați și copii al lui

Henrich Schul & Comp.

din Timișoara, centru, strada Kossuth Lajos 21.

În noul magazin de haine deschis în palatul Bancel de economii Timișoara-Josefstadt se află haine și paltoane gata dela cele mai ieftine până la cele mai fine și la ultima modă pe lângă prețuri fixe moderate.

Magaz'nul poate fi privit oricând, fără nici un obligament de a cumpăra.

casilor parohiale, încât nu poate suporta toate sarcinile.

Prin urmare noi subscrișii preoți apelăm la sprijinul publicului românesc și rugăm P. T. D-Voastră, ca privind cauza noastră ca o cauză de interes general național, să ne învredniciți de ceva milă, trimițându-ne ajutorul generos, ori cât de mic, o sfârmătură numai, pentru noi e mult. Din acestea, ca din tot atâtea cărămizi, vom zidi templul modest al culturii românești, fortăreața marelui la poalele «Castelului din Carpați».

Vulcan 1 Ianuarie 1911.

Dr. Sebastian Stanca preot gr.-ort., Dr. Nicolae Brinzeu preot gr.-cat.

NB. Ofertele marimonioase, cari se vor cvita pe cale publică, rugăm a se trimite până în 1 Martie a. c. la adresa: «Școala gr.-cat. Vulkán, Hungaryad-m. Ungaria».

— **Costume naționale.** În vederea balului costumat ce va avea loc la 9 Februarie n. în Arad, se aduce la cunoștința celor doritori, că la «*Librăria Tribuna*» se află trei splendide costume naționale din România, broderie și țesătură de mână, în fir de aur, în întregime originale. Prețul fiecăruia 260 cor. Al treilea fără fir de aur, numai cu mătăsă și fluturi, 160 cor.

Se pot vedea în fiecare zi la librăria noastră.

— **Crăciunul copiilor săraci din Deva.** Pentru înb. a. area pe Crăciun a copiilor săraci dela școala noastră ora. română din Deva, femeile române au pornit și anul acesta o colecție la care s'au făcut următoarele contribuiri:

Reuniunea femeilor române 20 cor., «Decebal» insit. de cred. 20 cor., Reuniunea II de înmormântare 20 cor., «Industria» insit. de credit 10 cor., Francisc Hosszu Longin 10 cor., Dr. Nicolae Moțu 10 cor., Dr. Iustin Pop 10 cor., Dr. Virgil Olariu 10 cor., Alexandru Moldovan 10 cor., Dionisiu Ardelean 10 cor., Dr. Ioan Dobres 8 cor., Dr. Alexandru Hosszu 5 cor., Dr. Adam Haragos 5 cor., Costică Gheorghiu 5 cor., Oma Dr. Cserny 4 cor., Maria Ardelean 4 cor., Văd. Dr. Petco, Alexandru Schuster, Laurențiu Cursa, Alexandru Mețiu cu câte 3 cor., Moise Savu, Gheorghe G. Ia. Amalia Șulufiu, Steinmann, Vilma Schuster, Romulus Cutean, Văd. Zara, Văd. Simonaș, Somogyi, Emilia Romanul, Almann, Nicolae Benea, Mărioara Micula, Amos Ogor, Adam Sîrb, Minodora Candea, Nelly Dr. Velțian, Adriana Huck, Ioan Antal, Florica Botean, Augustin A. Ncoara, Nicolae Igna, Gál Domokos, Maria Avram, Nicolae Crismariu, Samuel Giurgiu, Lanfor Vimos, Marieta Olariu, Brădean, Mănsăștea Franciscanilor cu câte 2 coroane, Roza și Tanza Pop, Elena Nicula, Văd. Pop, Augustin Siroca, Ana Irme, Vilma Cozian, Rostania Lupu, Aurelia Crisovan, Rheann Zsigmond, Bordeaux Pál, Erős Aladár, Schmidt, Nicolae Dascalovici cu câte 1 cor., Stephane 60 fileri, Milchs 50 fileri, Anusca 40 fileri.

Suma totală 248 cor. 50 fileri, din care sau înb. acat și provăzut cu recvizitele necesare cei 38 elevi ai școlii noastre confesionale.

Primească și pe această cale sincera noastră mulțumită atât marimonioșii dăruitori, cât și doamnele Leonidia Gheorghiu și Elena Curea, cari au avut bunăvoința a colecta aceasta sumă. *Comitetul parohial.*

— **Petrecere în Nadăș.** Tinerimea română din Nadășu-săsesc a aranjat în 19 c. o reprezentație teatrală la care — fiind cea dintâi de feul acesta — au venit toți intelectuali din localitate și jur fără deosebire. Pe la orele șapte sala era fixită de lume și publicul adunat a fost din prisos mulțumit cu prestațiile delectanților, dintre cari în primul rând s'au remarcat: dșoara Anica Nierghesiu și dl Teofil Lupeș, cari prin jocul lor au stors publicului repeșite aplauze.

Meritul frumosului succes îi compete în primul rând dlui învățator Eugen Muntean, care n'a cruțat nici o osteneală pentru a asigura acestei petreceri reușita de azi. La casă s'au făcut 140 coroane dintre cari — după scoaterea cheltuielilor — restul de 70 coroane s'a adăugat fondului de zidire a bisericii neunite din loc.

Suprasolviri au intrat dela următorii domni: Gheorghe Moțu, inginer 740, Andreas Mening,

preot ev. luth., Terențiu Popoviciu, preot gr.-or. și dna văd. Rozenberger David câte 2 cor., Heinrich Rönner, proprietar, Székely Tihamér, preot unit. J. bágy Sándor, Inv. unit., Zoltán Miklós, not com., Szakás József, not apj, Szöcs Tivadar, sergent m., Brassai János, sergent și dșoara Ujvárosy Irina câte 1 cor., Dimitrie Dopp și Carol Schönauer câte 40 fileri.

Cărora și pe calea aceeași li-se aduc cele mai sincere mulțumiri.

— **«Balul costumat din Arad».** În editura librăriei «*Tribuna*» a apărut o serie de 6 cărți postale ilustrate, în culori, reprezentând costume și grupuri dela balul costumat din primăvara aceasta. Bucata se vinde cu 24 fileri, se ia de 6 bucăți 1 cor. 20 fil. + portu postal 10 fil., recom. 35—45 fil.

Comercianților și vânzătorilor 50 bucăți cu 9 cor., 100 bucăți cu 16 cor. plus porto.

Venitul curat se va adăoga la fondul «*Reuniunii femeilor române din Arad*» pentru zidirea unei școli de fete.

Miscare culturală și socială.

Petrecere în Brad. Meseriașii români din Brad învita la petrecerea socială împreună cu tombolă care se va avea loc în hotelul «*Coroana*» din Brad la 11 Februarie 1911 st. n. Venitul e destinat pentru fondul de ajutorare a ucenicilor meseriași români. Inceputul la orele 8 seara. În pauză Tombolă.

Concert în Oradea-Mare. Reuniunea rom. de cântări «*Hilaria*» din Oradea-mare invită la Concertul împreunat cu danț ce, va avea loc Joi, 16 Februarie st. n. 1911 în sala mare dela «*Kereskedelmi Csarnok*».

Prețul de intrare: Pentru familie 10 coroane, pentru persoană 5 cor., Inceputul la orele 8 seara.

Venitul curat este destinat pentru fondul Reuniunii «*Hilariei*» și masa studenților academici. Suprasolvirile se primesc cu mulțumită la adresa domnului Ioachim Marta, funcționar la banca «*Bihoreana*» și se vor publica.

Revistă economică.

Boală de vite În Ungaria bântuie boala de picioare și de gură la vite în 5827 de comune, în 1487 s'a stins. În 109 comune din Slavonia Croația, în 3388 din Austria, în 2126 din Germania, în 1520 din Italia e deasemenea această boală. Dar pretutindeni merge spre stingere.

Exportul de carne din Serbia în Austro-Ungaria. Tăiatul porcilor și boilor meniți exportului a început în salhaneaua din Belgrad, atât pentru societatea cea mare de import cât și pentru mai mulți măcelari. La 12—25 Ian. era să plece cel dintâi transport de carne de porc la Budapesta, Viena și Praga. Porci sunt din belșug, nu și boi de mâna întâi; căci pe aceștia i-au cumpărat Italianii.

Din țară au trimis mii de porci spre Belgrad. A trebuit să se dea știre să aștepte cu ceilalți până va fi cererea. Porcii puși la îndemână au și acoperit contingentul sârbesc.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 2 Februarie 1911.

Prețurile cerealelor după 100 kg. a fost următorul:

Grâu de Tisa	— — — — —	K. 2240—2325
» din com. Fejér	— — — — —	» —————
» din com. Pesta	— — — — —	» —————
» din Bănat	— — — — —	» —————

» Dunărean	— — — — —	» —————
» de Zimoni (sîrbesc)	— — — — —	» —————
Cucuruz	— — — — —	» —————
Secară	— — — — —	» —————
Ovăs	— — — — —	» —————

Prețul bucatelor pe termin.

Prețurile sînt a se socoti după 50 kg.

Grâu pe Aprilie 1911	— — —	11 K. 42
Grâu pe Maiu 1911	— — —	11 « 27
Grâu pe Octomvre 1911	— — —	10 « 93
Secară pe April 1911	— — —	8 « 15
Cucuruz pe Maiu 1911	— — —	5 « 77
Ovăs pe April 1911	— — —	8 « 69

BIBLIOGRAFII.

«*Luceafărul*» revistă literară și artistică a apărut cu următorul sumar bogat și variat (nrul 3, 1911): Victor Eftimiu *Înșiră-te, Mărgărite... Ion Gorun Din blestem. Ecaterina Pitiș Cântec (poezie). Em. Gârleanu Scaiul. G. Rotică În ziua a șasa (poezie). Ecaterina Pitiș Cântece (poezii). I. Borcia Shakespeare: Iuliu Caesar.*

Dări de seamă: Il. Chendi *Luceafărul, de Delavrancea; În serbători, de Mihail Lungianu. Gh. Tulbure Date și documente cu privire la istoricul școlilor române din Bihor, de N. Furu.*

Cronică: *Literatură pentru copii (O. C. T.) Biblioteca scriitorilor dela noi. Efebii. Sfințirea școlii din Cața. Delavrancea și țărâncă ardeleană. Poșta Redacției. Bibliografie.*

Ilustrațiuni: *Fațada principală a școlii din Cața. Planul parterului școlii din Cața. N. Grigorescu: Bordeiu țigănesc. (Din colecția Carada).*

Biblioteca universală.

- Nr. 1. N. Ținc: «*Monstrul*» á 25 fil. plus 5 fil. porto.
- Nr. 2. Contele Aulic de Echartshauseu: «*Pricina Răsvăririlor și Leacul lor*» á 25 fil. plus 5 fil. porto.
- Nr. 3. M. Eminescu: «*Sărmanul Dionis*», nuvelă á 25 fil. plus 5 fil. porto.
- Nr. 4-5. Henryk Sienkiewicz: «*O idilă în Savana*» á 50 fil. plus 5 fil. porto.
- Nr. 6. Emile Zola: «*Sărbătoarea din Coqueville*» á 25 fil. plus 5 fil. porto.
- Nr. 7. Guy de Maupassant: «*Nuvele*» á 25 fil. plus 5 fil. porto.
- Nr. 8-9. Leon Tolstoi: «*Un desmoștenit al soartei și Romanul unui cal*», á 50 fil. plus 5 fil. porto.
- Nr. 10. Carol de Eckartshausen: «*Isvoarele crimelor și posibilitatea de ale preînțâmpina*» á 25 fil. plus 5 fil. porto.
- Nr. 11. Xavier de Maistre: «*Tînăra Sibireană*» á 25 fil. plus 5 fil. portoi
- Nr. 12. Bernardin de St. Pierre: «*Coliba indiană*», á 25 fil. plus 5 fil. porto.
- Nr. 13. Wilhelm Hauff: «*Cerșetoarea dela Podul Artelor*» á 25 fil. plus 5 fil. porto.
- Nr. 14. Guy de Maupassant: «*Nuvele*» á 25 fil. pl. 5 fil. porto.
- Nr. 15-16. Mor Jokai: «*Nuvele*» á 50 fil. plus 5 fil. porto.
- Nr. 17-18-18. N. G. Rădulescu-Niger: «*Jertfă*», á 75 fil plus 10 fil.
- Nr. 20. Alphonse Daudet. «*Nuvele*», á 25 fil. plus 10 fil. porto.
- Nr. 21. Honoré de Balzac: «*Nuvele*», á 25 fil. plus 5 f. porto.
- Nr. 22, 23, 24 și 25. N. Rădulescu Niger: «*Celozie*», 1 cor. plus 10 f. porto.
- Nr. 26 și 27. Alexandru Petőfi: *Funia călăului* á 50 fil. plus 5 f. porto.
- Nr. 28. Guy de Maupassant: «*Nuvele*» á 25 fil. plus 5 fil. porto.
- Nr. 29, 30 și 31. Henryk Sienkiewicz. «*Viața la sate*» á 75 fil. plus 5 fil. porto.
- Nr. 32, 33 și 34. Henryk Sienkiewicz. «*Hania*» roman á 75 fil plus 10 fil porto.
- 35, 36 și 37. Guy de Maupassant. «*Pe apă*» á 75 fil. plus 10 fil. pporto.
- 38, 39. Edgar Poe. «*Nuvele*» á 50 fil. plus 5 fil. porto.
- Nr. 40. Theodor Körner. «*Nuvele și povestiri duioase*» á 25 fil. plus 5 fil. porto.

La Librăria Tribunei se află de vânzare următoarele Călindare:

Calendarul „Minervei“

Prețul e 140 Cor. plus porto 72 fil. Călindarele se pot trimite numai ca pachet, ca să nu fie confiscate la poștă.

Calendarul Național à 40 fil. (5 fil. porto).

Calendarul diecezan (Arad) cu șematism 50 fil. (10 fil. porto).

Calendarul diecezan (Arad) fără șematism 30 fil. (10 fil. porto).

A apărut în ediția „Carmen“ (Petru Băișu) Calendarul dela Cluj pe anul 1911 cu un înțeles cuprins și ilustrații (August Banea, Prințesa Elisabeta, Balul costumat din Arad etc. Prețul 20 fileri).

Calendarul „Poporul Român“ din Budapesta à 40 fil., plus 5 fil. porto.

„Lumea Ilustrată“ 150 plus porto 20 fil.

La Librăria Tribunei se află de vânzare + 10—20—30—80 fileri porto, de curând apărute următoarele cărți:

I. Agărbiceanu. În întuneric. Nuvele à 2+20 fil. porto.

Radu Baltag. Feciorul și alte nuvele. à 150+20 fil. porto.

Mihail Lungianu. În sărbători. Nuvele à 150+20 fil. porto.

Hai să rădem. Almanahul revistei Minerva ilustrată pe 1911 à 1+20 fil. porto.

Biblioteca Teatrului Național.

No 13 Shakespeare. Regele Lear Tragedie în 5 acte 25 tablouri Tradusă de M. Miller-Vergil à 45 fil. + 10 fil. porto.

Biblioteca Minervei à 30 fil. + 5 fil. porto.

No 95 Clara Tschudi. Tinerețea Mariei Antoineta. vol II

No 96. I. Boteni. Drumuri.

No 97. Sacher Masoch. Buni și răi (Gazetarii)

Guy de Maupassant. Pe apă. Traducere. a 150 plus 10 fil. porto.

Ivan Turgenieff. Memoriile unui om de prisos. a 80 fil. plus 10 fil. porto.

Henryk Sienkiewicz. Fără credință. Roman. a 3 Cor. plus 20 fil. porto.

Prin foc și sabie. Roman 4 volume costă cor 575 plus 30 fil. Să-l urmărim? Tradus de T. D. Protopopescu 1 cor. plus 5 fil. porto.

Quo Vadis. Roman din timpurile lui Nerone à 450 cor. plus 30 fil. porto.

Pe câmp de glorie. Roman eroic, à 3 cor. plus 30 fil. porto. Hania, roman. a 150 plus 10 fil. porto.

Leo Tolstoi. Desmeticiți-Vă. Războiul ruso-japonez 1 plus 10 fil. Cele din urmă. Cu fragment dintr-o auto-biografie a 70 fil. plus 5 fil. porto.

Michel Zéraco. Dragoste și eroism. Roman istoric. 2 volume cor. 350 plus 30 fil. porto.

Culegeri de literatură, artă și de știință cor. 150 plus 10 fil. porto.

M Eminescu — Veronica Micle. Iubire-Durere a 150 plus 5 fil. porto.

N. Rădulescu-Niger Magistrații noștri. Roman social a 4 cor. pl. 20 fil. p.

Măria Sa „Ogorul“. Roman social a 4 cor. pl. 20 fil. p.

Străin în țara lui... Ed. III. a 3 cor. pl. 30 fil. p.

Gelozie a 180 cor. pl. 10 fil. porto.

Jertfa a 150 cor. pl. 10 f. p.

Tribunul poporului. Roman social a 4 cor. pl. 20 fil. p.

Sofia Nădejde. Părinți și copii. Roman ed. II. a 2 cor. pl. 20 fil. porto.

Din lume, pentru lume. Povestiri din popor a 2 cor. pl. 10 f. p.

Dr. Ștefan Bosie: Confer. populare. Școlile medicale, economice și naționale cu o prefață de N. Iorga și 22 chipuri ilustrative. Prețul 1 cor. plus 5 fil. porto. De vânzare la Librăria „Tribuna“.

Delavrancea:

„Luceafărul“. Dramă în IV acte à 250+20 fileri porto.

N. Iorga:

Studii și documente cu privire la Istoria Românilor, à 3 cor. + 10 fil.

Istoria Românilor pentru poporul românesc. Ed. a II-a à 350 cor. + 20 fil.

Apostol D. Culea:

Invățământul despre natură în școala primară. à 350 + 30 fil.

Biblioteca Teatrului Național:

Nr. 10, Schiller, Don Carlos, Poem dramatic în 5 acte și 17 tablouri. Trad. de G. Coșbuc, 50 fil. + 10 fileri porto.

Nr. 11, Calderon, Judecătorul din Zalamea. Dramă în 3 acte. Trad. de O. Densușianu à 40 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 12, P. Locusteanu, Nevasta lui Cerceluş Frasă într'un act à 30 fil. + 5 fil. porto.

Biblioteca Minervei, à 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 93 Xavier de Maistre. Călătorie împrejurul odăii mele.

Nr. 94 Clara Tschudi. Tinerețea Mariei Antoineta. Vol. I. Trad. de Anestin.

Dr. V. Bianu:

Doctorul de casă sau Dicționarul sănătății.

Foarte recomandat pentru toți, mai cu seamă căntărilor, preoților și învățătorilor.

à 14 Cor.

N. Iorga:

Viața femeilor în trecutul românesc. à 175 Cor.

Andrè Chénier:

Oaristys. Bucolică după Teocrit.

à 15 fil.

G. Dobrogeanu Gherea:

NEOIOBĂGIA.

Studiu economico-sociologic al problemei noastre agrare. à 350 Cor.

Dr. Eraclie Sterian:

Educația Sexelor.

Ediția III-a. à 150 Cor.

Dr. F. Grünfeld:

Secretele sexuale.

à 1— Cor.

Stavrinos:

Povestea lui Mihai Vodă Viteazul.

à 15 fileri.

N. Iorga:

Balaca populară românească.

Originea și ciclurile ei.

à 20 fil.

Toate cărțile anunțate aici se găsesc de vânzare la Librăria „Tribuna“.

Poșta Redacției.

Sorin. „Cântec“ nu merge. „Fragment“ are stife frumoase. Le publicăm aici:

... Și stropi de ploaie lângă
luni bat încet în geamuri
Când vântul trece șuerând
Prin vetezele ramuri.

Și plopii ce-și apleacă-încet
În jos sârmana frunte
Par uriași ca din povești
Cu bărbile căruțe.

... Din vraja sfântului trecut
Și visurile sfinte
Mi-a mai rămas în gene doar
O lacrimă ferbinte.

„S'aplecă în jos“ e pleonasm, tot cum e și a „cădea jos“, sau a se „urca sus“. Noțiunea de „jos“ și „sus“ e cuprinsă în cuvintele a s'apleca, a cădea și a urca. Continuă.

Frunză. „Dorință“ e plină de reminiscențe. Asemblă numai:

La margine de codru,
La limpede izvor,
Zdrobit de chin, de doruri
Aș vrea să mor, să mor.

La freacă de frunză,
Să-mi fie somnul lin,
Păduca să mă plângă
Cu du'cele-i suspin...

Și tot asemenea și strofa a treia.

Salida. Îți mulțumim. Te-a prevenit altul.

Redactor responsabil: Iulian Ștefănescu.
„Tribuna“ Institut „George Ștefănescu“ Cluj

MOBILE

bune și ieftine se află
în renumita fabrică din
Oradea-mare—Nagyvárad
Kossuth (Sas)-u. nr. 7. alui

Reisz Miksa

Credit pe ipotecă, pe rambun
și pentru officianși
mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 15.

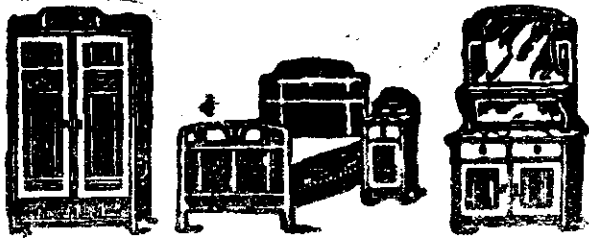
Telefon nr. 876.

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate cel mai modern;
Supraveghiere medicală continuă (constantă). —
Telefon 88—99. Birou-central, stabiliment medical
Budapesta, B-dul Ferencz-körut 29.
Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. 3—5 p. m.
Director-șef: Dr. A. Cozmutza.

Nicolas Hencilă
măsar de zidiri și mobile
Déva, Str. Vasut No 18. (Casa proprie)

Aduce cu sîmă la cunoștință on. public din loc și provincie, că și-a provăzut și mărit atelierul de măsurit cu puteri de muncă corespunzătoare cerințelor de azi

Primește totfelul de lucrări pentru zidiri și mobile, precum și reparări cu prețuri convenabile și pe lângă serviciu prompt și conștiințios.

Mare magazin de tot felul de mobile pregătite din materialul cel mai excelent uscat dela cele mai simple pînă la cele mai luxoase.

Nou! In Arad n'a mai existat încă! Nou!

In strada Forray (Palatul contelui Nádasy) s'a deschis deja o întreprinsă americană electrică de

Tălpuire repede

Prețurile:

Tălpuire și călcaie bărbătești numai C. 2 40
" " " femeiești " " 2'—
" " " pentru copii " " 1'60

Roagă binevoitorul sprijin

Szabolcsi Farkas.

Se vînd

pe lângă rate lunare

convenabile, fără or ce urcare de preț
— Numai prima calitate.

Instrumente muzicale.

Arme

Articole de voiaj

Ochiane

Aparate de fotografiat

Rufe pentru bărbați

Covoare

Candelabre

Mobile de aramă

Obiecte din argint de China

Tablouri și statuete

Casse de bani

Opuri literare

Mașini de scris

Hectografe, la

Csiszár Viktor

Kolozsvár, Drák Ferenc-ut. 20.

Succesorul lui Aufrecht și Goldshmidt.

Reprezentanța generală:

S. A. Elek & Comp.

Cătră P. T. domni acționari!

Deoarece tribunalul din Alba-Iulia în urma decisului Nr. 9131—910 keresk. din nou ne-a dificultat modificarea statutelor, (îndeosebi a §Se-lor 5. 9. 17 21. 33) făcută în adunarea generală estraordinară din 15 October st. n. 1910 venim din aceasta a

Convoca

pe p. t. domni acționari ai institutului de credit și economii »ZLAGNEANA», societate pe acții Zalatna (cottul Alba-inferioară) la o nouă

adunare generală extraordinară

cf. §-ului 16 din statute și cf. decisului direcțiunei pct. 4 din 25 Ianuar st. n. a. c. pe Joia, în 23 Februar st. n. a. c. orele 10 a. m. în localul institutului.

PROGRAM:

1. Urcarea capitalului social.
2. Modificarea statutelor.
3. Raport despre cumpărarea de realități.

Spre orientare. La adunarea generală pot participa toți acționarii, vot decisiv însă au numai acțiunile vechi.

In adunările generale au drept a participa cu vot consultativ și decisiv numai acei acționari, cari sunt trecuți ca proprietari în registru de acții cel puțin cu șase luni înainte de adunare, și cari cel puțin cu 24 ore înainte de adunare depun la cassa institutului acțiunile lor, eventual dovezile de plenipotență pe lângă revers

A fiile se pot depune și la »Albina» Sibiu, »Victoria» Arad, »Auraria» Abrud, »Detunata» și »Buciumana» Bucium și »Lumina» Sibiu

Zlatna—Zalatna, 25 Ianuar st. n. 1911.

Direcțiunea.

Cele mai bune

Vinuri de deal,

le găsești la **Iulius Dános**, producător de vinuri în Șiria pe lângă urm. prețuri:

Vin de masă prima calitate, azuriu Cor. 50—
Vin de Rizling prima calitate " 54—

Cele mai bune vinuri vechi, culoare azurie Cor. 56—, 60—, Vinuri: Schiller Cor. 50—, Vin roșu (Bikavér) 80.— și 90— de hecto.

Vinurile se expediază în butoaie de imprumut, începând dela 100 litre de orice calitate.

Serviciu culant, vinuri admirabile de prima calitate.

Adresa pentru scrisori și telegrame:

Iulius Dános,

mare producător de vinuri
Világos (Șiria, Arad m.)

Cee mai iefină sursă de cumpărat.

Cee mai iefină sursă de cumpărat.

BINDER LAJOS

ciasornicar și giuvaerglu în
MEDGYES, Markt-platz Nr. 8.

Depozit bogat de
totfelul de ciasonice de aur și argint
platin și ciasonice de metal și nickel
Articole de argint de China.
Ochalari și zwickeri de Rathenov.
Articole optice de aur și argint.
Reparatur solide și iefine. Serviciu conștiințios.

Cele mai bune

orologie

— cele mai solide și cele mai după modă —

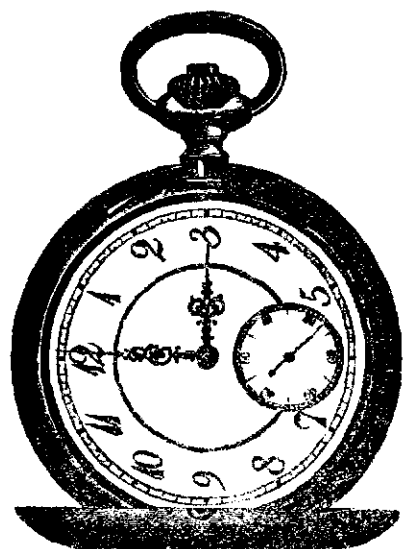
juvaericeale

atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă chesăsie de 10 ani și prețuri iefine, livrează cea mai bună prăvălie în aceasta privință în întreaga Ungaria

BRAUSWETTER JAVOS

orologier în **SZEGED.**

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite **GRATUIT.**
Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu provocare la ziarul Tribuna (ad. scriu că a ceit anunțul în Trib.)
Correspondentele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Prima fabrică de casse și mașini din Ungaria

I. Anheuer, Timișoara.

CASSE

de cea mai nouă construcție
sigur e contra focului și spargerii.

Casse cu pantere de otel, tresoare și antrepozite
panterate cu deolnă siguranță contra spargeri

Casse pentru cărți din asbest.

Panțerarea locatelor pentru casse.

Uși și ferestri panterate pentru instituta de
bani, cea mai nouă construcție.

Preș-curent ilustrat se trimite gratis și franco acasă

Telefon 66-82

FISCHER TESTVÉREK

■ Iustritori de sticlă și fabricanți de oglinzi; ■
■ pictură specială pentru geamuri de biserică. ■

BUDAPESTA, VIII., Koszoru-utca No. 27.

Pregătim ireprosabil oglinzi, plăci, dulapuri și apărătoare pentru uși. Primim execuția constantă a oricăror lucrări din acest ram, apoi colorarea în sticlă ori mozale a geamurilor de biserică, dormitoare, sufragerii, saloane, portale și porticuri.

— Mare depozit de sticlă în plăci. —

Comandele atât din loc cât și din provincie se fac cu multă conștiințiozitate.

Telefon 66-82.

HOFFMANN SÁNDOR, Arad, Edificiul Teatrului.

Mare asortiment de:

Confecțiune p. dame

și
Paltoane de iarnă pentru băieți.

Stofe, catifele și materii pentru vestminte de casă.

Barcheturi, Tenise, Pânze și Albituri.

Cumpărare ocazională de câteva bucăți de

COVOANE PERZIANE.

Se primesc și dol învățacei bune!

Firma românească!

Firma românească!

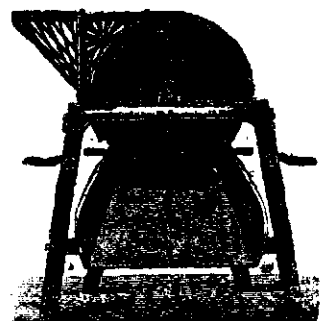
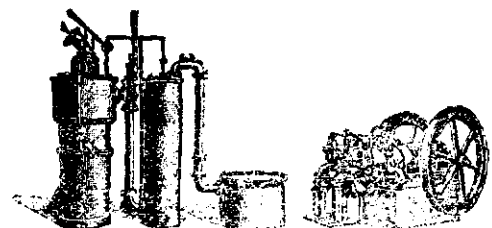
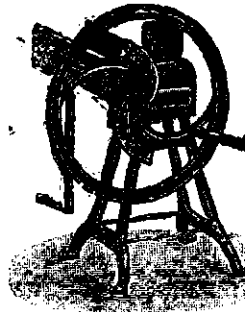
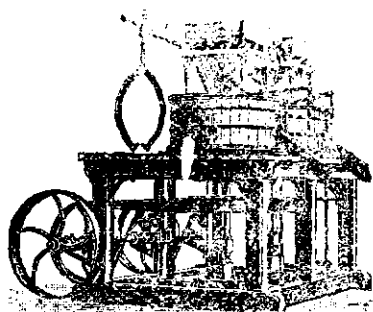
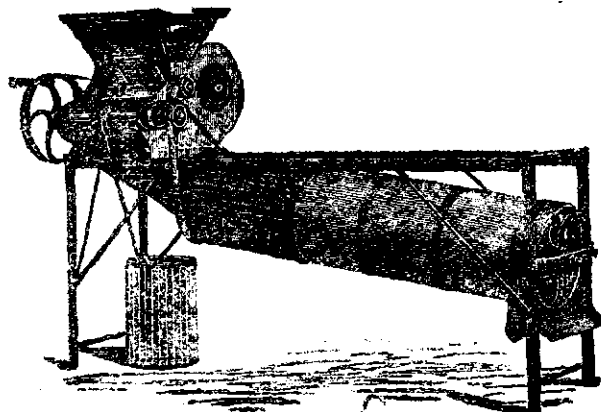
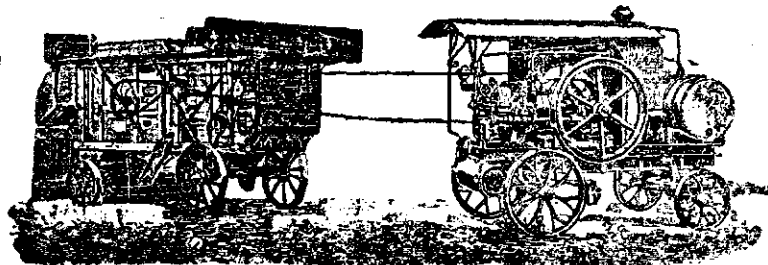
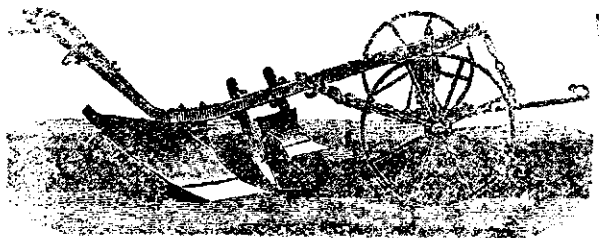
In atelierele de mașini ale lui **Eugen Nicola Blaj (Balászfalva)** se pregătesc tot-felul de **mașini economice și pluguri.**

Mașinile sunt gata deja și după comandă se pot expedia momentan. In depozit se află gata tot-deauna, pe lângă celelalte mașini economice și cele mai bune *mașini de îmblățit cu locomobile de benzin* dela 3 până la 16 cai putere. *Garnituri de îmblățit cu locomobile de vapor. Motoare de benzin* dela 2 până la 100 cai putere. *Motoare de gaz sugativ* din carbuni de lemn, coqs sau trcit. dela 10 până la 100 cai putere. *Instalează mori pentru măcinat cu petrol sau valari* sau mori pentru făină clasificată. *Instalează fabrici pentru făcăt cărămidă și figlă.*

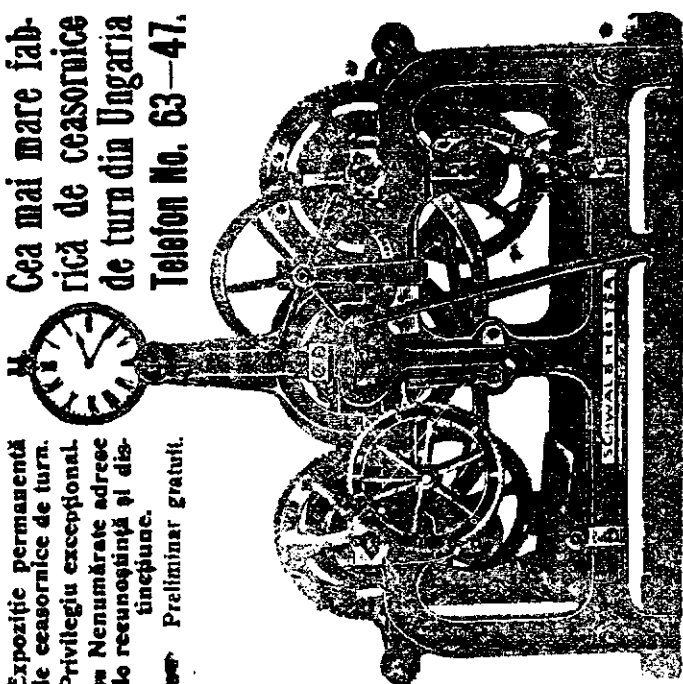
Oferle pentru orice mașină precum și informațiuni dă gratuit. Catalog românesc cu prețuri la cerere se trimite gratis și franco.

Roagă onoratul public român, să binevoiască a-l onora cu comande, asigurându-l de serviciu prompt, lucru bun, și prețuri moderate. Cine va cerceta și cumpăra din atelierul de mașini al lui EUGEN NICOLA se va convinge că nu e silit a cumpăra dela străini și de multeori lăsat să fie înșelat de agenți străini. Adresați-Vă cu încredere la comerciantul român

Eugen Nicola, atelier de mașini economice
Blaj (Balászfalva).

SCHWALB KÁLMÁN ÉS TSA
FABRICA DE CEASORNICE DE TURN
BUDAPEST, VII. Dembisky-u. 32.
 Cea mai mare fabrică de ceasornice de turn din Ungaria
 Telefon No. 63—47.
 Expoziție permanentă de ceasornice de turn.
 Privilegiu excepțional.
 Nenumărate adrese de recunoștință și distincțiuni.
 Preliminar gratuit.

Gramofone și plăci,
Aprinzători original „Imperator”,
lampioane de buzunar

se găsesc mai ieftin în marele magazin de fabrică a lui

Tóth József, Szeged, Könyök-u. 3.

Vânzare și pe rate.

Cereți gratuit prospectul de prețuri.
 Se caută revânzatori.

Specialitățile cosmetice ale lui
Dr. Odor Béla, farmacist

se află în farmacia „Steaua de aur”

Aiud — Nagyenyed, Főter, (cott. Alba inferioară).

Cremă de Aiud pentru folos de noapte. Mijloc nepreșabil pentru albirea și moțerea pielii; nu conține nici un ingredient dăunător de mercuriu. Prețul unui borcan 1 cor. 20 fil.

Cremă de Aiud pentru folos — peste zi; deosebit de bună pentru pielea, nu i unșuroasă și păstrează foarte bine pudra. Prețul unui borcan 1 cor. 20 fil.

Lichid pentru moierea și albirea mânilor dă pielii un alb de culoarea marmorei. O sticlă 1 cor. 10 fil.

Săpun din cremă de Aiud cu miros admirabil cu 1 cor. 20 fil.

Pudră de Aiud în trei culori. O cutie 1 cor. 20 fil.

Petroform pentru spălarea părului oprește căderea părului și formează mătreața, întărește pielea și ajută la creșterea părului. O sticlă 1 cor. 80 fil.

Spirit de plante din Ardeal.

Făcut din frunzele și rășcinile buruienilor de leaș, dă părului un lustru frumos, și-l face moale. Prețul unei sticle 1 coroană 70 fileri.

Bay-Rum Samphoo pentru cultivarea părului și a pielii. O sticlă 2 cor.

Praf Sampoo pentru spălarea părului și ținerea curată a pielii, mai ales la femei. Un pachet 25 fil. 10 pachete 2 cor.

Hair-Reneiver (lapte pentru regenerarea părului) părul cărunț își recapătă cu oarecând originală. O sticlă 1 cor. 8 fil.

Apă aromatică pentru gură și păstrarea și curățarea dinților. O sticlă 70 fileri.

Apa de gură Formosan pentru desinficierea gurei și a dinților. O sticlă 1 coroană 80 fileri.

Praf pentru dinți Hydrosan mijloc de mână întâi pentru albirea dinților și desinficierea gurei. O cutie 1 coroană 20 fileri.

Picături pentru dinți veritabile americane. O sticlă 60 fileri.

Lichid de brad (Espir de Bois) pentru parfumarea camerilor și desinficierea apartamentelor bolnavilor. O sticlă 1 cor. 30 fil. Tub pentru împănarea acestuia 50 fil.

Ingrijirea frumuseții.

Chimia aranjată pentru ingrijirea frumuseții face accesibile preparatele sale și prin săpunuri. Cu dreptul renumelui său săpunul pentru înmuierea pielii „Gladys” se poate mândri că e cel dintâi pe acest teren. Cei cari în să și păstrează vioiciunea feței și în locul pielii sbricte se aibă pielea tinăra și roză, să tolosească săpunul de spumă „Gladys” în locul multimei de săpunuri cari folosindu-le fac și cea mai strălucitoare piele să se adune și să se ontească.

Prețul 1 coroană 80 fileri.

Cu seria preparatelor „Gladys” trebuia să tindă și la scoaterea din circulație a pudrelor franceze de pe terenul patriei. Aceasta a reușit, căci prin pudra „Gladys” s’a aflat un mijloc de frumusețe nestricăcios și vrednic de încredere care nu numai că a prescurtat cinstea și renumele pudrelor franceze, dar și în străinătate li face concurență mare.

Prin alcoolizarea fină și lipsa de plumb a pudrei „Gladys”, aceasta a cucerit mult, atât în țară cât și în străinătate. Calitatea de a se lipi și faptul, că nu se vede decât foarte discret, eschide orice concurență. Strălucirea și albul ei e ca luciul marmorei de Carrara. Se găsește în trei culori: albă, roză și galbenă.

Prețul unei cutii: 2 și 8 coroane.

Deoarece preparatele „Gladys” au multe contrafaceri, preparatorul își rezervă singur lui dreptul de desfacere.

Se află la farmacia „Impăratul Roman” alui

VIG ÉLA

Budapest, II., Fő-utca 54 szám.

11

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietri monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa sculptor și m. iestru pietrar.
 Atelierul central al magazinei: Cluj-Kolozsvár, Dézsma-u. 21.
Magazin de pietri monumentale

fabricate proprii din marmora, labrador, granit, sienit, etc.

Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Biroul central:

Nagyseben, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva și Nagyvárad.

Celebrele
 motoare originale

„OTTO”

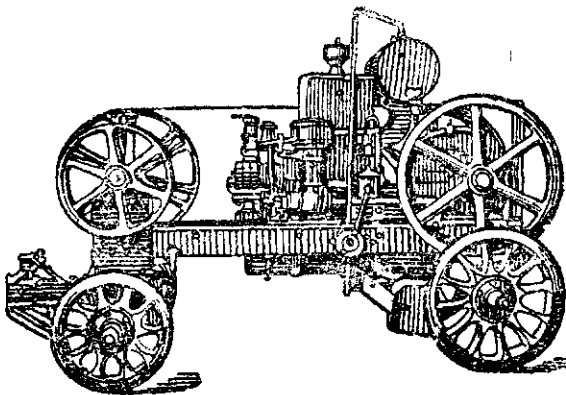
cu benzină, gaz, sau oleiu brut.

Până acum sunt în funcțiune mai mult ca 95.000

în toate părțile lumii.

Prețuri ieftine! Condiții avantajoase de plată.

— Mare expediție în țară și străinătate —

Depozitul filial a fabricii de motoare:

Langen & Wolf

Timișoara — Josefstadt, Bonnáz-u. Nr. 12.

Liste de prețuri și prospecte la dorință se trimit gratis și porto franco.

Frații Friedrich

ateliere și magazin de mașini în

Vis-à-vis de gară. **Timișoara—Josefin.** Telefon inter. 724.

Dacă vrei să și cumperi

garnituri de mașini cu aburi pentru îmblătit,

dacă vrei să-ți

transformezi locomobilul cu aburi în automobil,

vrei să-ți repari **dulapul de foc** al mașinei cu aburi sau s'o schimbi cu altul nou, dacă dulapul mașinei de îmblătit și-a ars sau s'a stricat și vrei să și-l reconstruiești, sau dacă ai lipsă de orice altă reparație de mașini, scobirea sulurilor, etc. să vă adresați cu încredere către firma amintită, care pe lângă serviciu prompt și conștiințios execută pe lângă prețurile cele mai ieftine și condițiuni de plată favorabile.

Mare depozit permanent bogat sortat de diferite automobile și garnituri de mașini de îmblătit reparate în fabrică și cu specialitate; locomobile cu aburi, dulapuri de mașini de îmblătit, motoare cu benzină, motoare cu ulei brut și — absorbitoare de gaz, mașini stabile, — semistabile și Compound, cu prețuri extraordinare de ieftine.

Garnituri pentru mașini de îmblătit se vând și pentru **plătiri în rate pe 6—10 ani.** Legăm și afaceri de schimb.

Viitorul este al automobilelor, pentru că numai prin locomobile-automobile se poate obține foloase mari.

Ateliere deosebite pentru transformarea locomobilelor în automobile: după sistemul roatelor cu dinți, — cu lanț sau transmisionale.

Se asigură durabilitate foarte mare, **putere și înțelță.** Prețuri extraordinar de ieftine. Cereți prospecte!

Până azi s'au transformat peste 1000 de mașini.

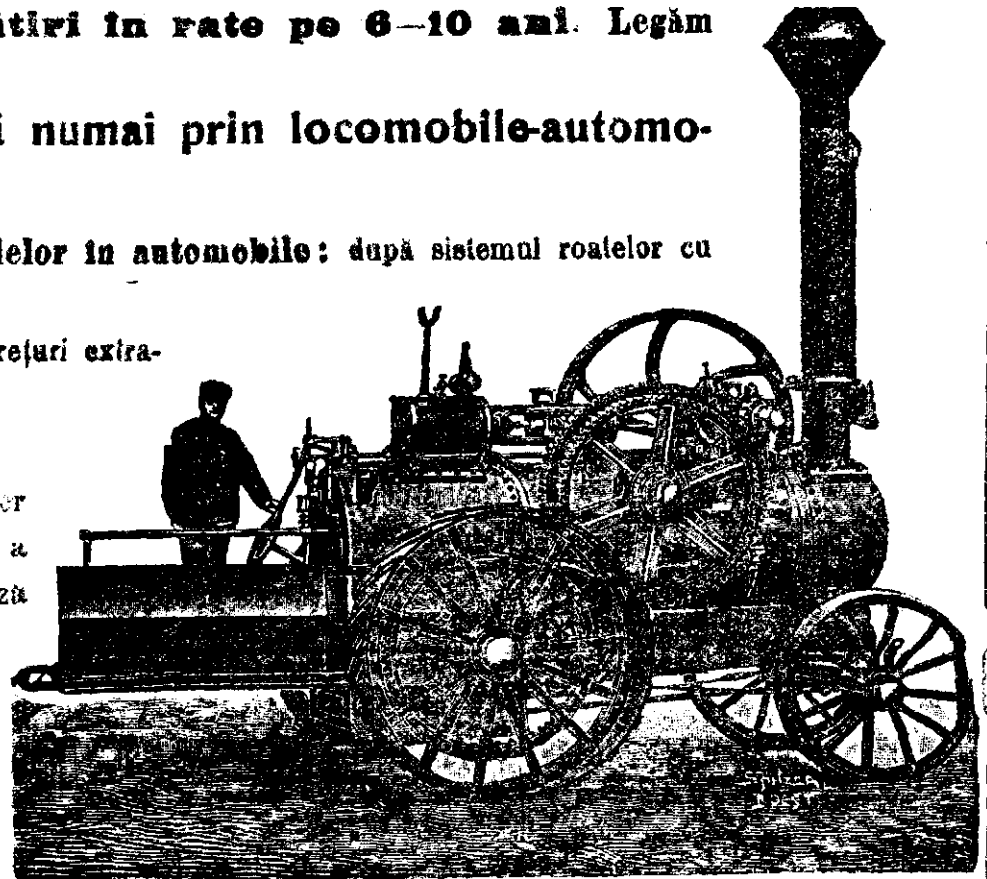
Dacă știți cumpărător pentru transformarea locomobilelor cu aburi în automobile, **comunicați firmei adresa exactă a aceluia,** iar firma în caz dacă afacerea succede vă remunerează cinstit.

Permanent mare depozit de

aliage și părți constitutive

crude și lucrate, necesare la transformarea automobilelor.

Comandele se execută grabnic și prompt.

Elevatori noi

după sistemul Hoffherr & Schrantz, în două mărimi: de 950.— și 1200.— coroane.

Mai ieftin ca oriunde și astfel economisești 200—300 coroane.

Prețuri extraordinar de ieftine! — Serviciu prompt! — Mijloctorii se remunerează! — Cereți prospect! — În caz de lipsă vă trimitem expert.